

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.12.2025
C(2025) 8771 final

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

19.12.2025,

millega muudetakse komisjoni 28. juuni 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/1772, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusel (EL) 2016/679 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis (teatavaks tehtud numbri C(2021)4800 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS,

19.12.2025,

millega muudetakse komisjoni 28. juuni 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/1772, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusel (EL) 2016/679 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis (teatavaks tehtud numbri C(2021)4800 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus),¹ eriti selle artikli 45 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

1. SISSEJUHATUS

- (1) Rakendusotsuses (EL) 2021/1772² järeldati, et määruse (EL) 2016/679 artikli 45 kohaldamisel tagab Ühendkuningriik kõnealuse määruse kohaldamisalas Euroopa Liidust Ühendkuningriiki edastatavate isikuandmete kaitse piisava taseme³.
- (2) Komisjon võttis rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmisel arvesse, et Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingus⁴ ette nähtud üleminekuperioodi lõppemisel ning kui ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu⁵ artikli 782 kohase ajutise sätte kohaldamine on lõppenud, võtab Ühendkuningriik vastu uue andmekaitsekorra, mis erineb korrast, mis kehtis, kui Ühendkuningriigile oli siduv Euroopa Liidu õigus, ning hakkab uut korda kohaldama ja tagab selle täitmise.

¹ [ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.](#)

² Komisjoni 28. juuni 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/1772, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusel (EL) 2016/679 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis (ELT L 360, 11.10.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1772/oj).

³ Vt otsuse (EL) 2021/1772 artikli 1 lõige 1. Kõnealuse otsuse artikli 1 lõike 2 kohaselt ei hõlma otsus isikuandmeid, mida edastatakse Ühendkuningriigi sisserände kontrolliga seotud eesmärkidel või mis kuuluvad muul moel Ühendkuningriigi 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa punkti 4 alapunktiga 1 ette nähtud erandi kohaldamisalasse.

⁴ [ELT C 384I, 12.11.2019, lk 1.](#)

⁵ ELT L 149, 30.4.2021, lk 10, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/2021/689\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/2021/689(1)/oj).

- (3) Kuna see võib sisaldada muudatusi rakendusotsuses (EL) 2021/1772 hinnatud andmekaitseraamistikus või muid asjakohaseid muudatusi, peeti asjakohaseks sätestada, et kõnealust otsust kohaldatakse nelja aasta jooksul alates selle jõustumisest. Rakendusotsus (EL) 2021/1772 pidi seega kehtima kuni 27. juunini 2025, kui selle kehtivust ei pikendata määruse (EL) 2016/679 artikli 93 lõikes 2 osutatud korras.
- (4) Rakendusotsuse (EL) 2021/1772 võimaliku pikendamise otsustamiseks peab komisjon hindama, kas järeldus, et Ühendkuningriik tagab kaitse piisava taseme, on faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud, võttes arvesse muutusi, mis on toimunud pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmist, võttes arvesse määruse (EL) 2016/679 artikli 45 lõikes 2 loetletud elemente.
- (5) Täpsemalt esitas Ühendkuningriigi valitsus 23. oktoobril 2024 parlamendile andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse eelnõu,⁶ mis sisaldas ettepanekuid muuta Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärust ja 2018. aasta andmekaitseseadust, mida on hinnatud rakendusotsuses (EL) 2021/1772. Komisjon võttis 24. juunil 2025 vastu rakendusotsuse (EL) 2025/, millega pikendati rakendusotsuse (EL) 2021/1772 kehtivust kuue kuu võrra ehk 27. detsembrini 2025⁷. See ajaliselt piiratud tehniline pikendus võimaldas komisjonil viia lõpule Ühendkuningriigis kehtiva isikuandmete kaitse piisava taseme hindamise stabiilse õigusraamistiku alusel, st pärast asjakohase seadusandliku protsessi lõpetamist⁸.
- (6) Pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmist on komisjon pidevalt jälginud asjakohaseid arengusuundi Ühendkuningriigis⁹. Rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjenduse 281 kohaselt pöörati erilist tähelepanu Ühendkuningriigi nende normide kohaldamisele praktikas, mis reguleerivad isikuandmete edastamist kolmandatele riikidele, ja mõjule, mida see võib avaldada rakendusotsuse (EL) 2021/1772 alusel edastatud andmete kaitse tasemele, üksikisikute õiguste tulemuslikule teostamisele, sealhulgas kõigile asjakohastele arengusuundadele õiguses ja praktikas, mis võivad viia üksikisiku õigustest erandite tegemiseni või nende piiramiseni (eeskätt sisserände tulemusliku kontrolli säilitamise erandile), ning valitsuse juurdepääsuga seotud piirangute ja kaitsemeetmete järgimisele. Muude elementide hulgas on komisjon võtnud jälgimisel arvesse kohtupraktika arengusuundi ning teabevoliniku büroo ja teiste sõltumatute organite tehtavat järelevalvet.
- (7) Nende arengusuundade, sealhulgas andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruses ja 2018. aasta andmekaitsemääruses tehtud muudatuste alusel järeldab komisjon, et Ühendkuningriik tagab jätkuvalt määruse (EL) 2016/679 raames Euroopa Liidust Ühendkuningriiki edastatavatele isikuandmete kaitse piisava taseme.
- (8) Samuti järeldab komisjon, et võttes arvesse muudatusi, mis on tehtud Ühendkuningriigi õigusaktide asjakohastes sätetes,¹⁰ ei ole enam põhjendatud

⁶ Kättesaadav aadressil <https://bills.parliament.uk/bills/3825/news>.

⁷ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2025/1226, millega muudetakse komisjoni 28. juuni 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/1772, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusel (EL) 2016/679 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis (ELT L, 2025/1226, 26.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1226/oj).

⁸ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadus sai kuningliku heakskiidu 19. juunil 2025.

⁹ Määruse (EL) 2016/679 artikli 45 lõige 4.

¹⁰ 2021. aasta mais leidis Inglismaa ja Walesi apellatsioonikohus (*England and Wales Court of Appeal*), et Ühendkuningriigi andmekaitseseaduse 2. lisa punkti 4 alapunkti 1 sõnastuses ei ole sisserände erand enam kooskõlas Ühendkuningriigi õigusaktidega, sest selles seadusandlikus meetmes puuduvad

rakendusotsuse (EL) 2021/1772 kohaldamisalast selliste isikuandmete väljajätmine, mida edastatakse Ühendkuningriigi sisserände kontrolliga seotud eesmärkidel või mis kuuluvad muul moel Ühendkuningriigi andmekaitseseaduse 2. lisa punkti 4 alapunktile 1 vastava sisserände tulemusliku kontrolli säilitamise eesmärkidel andmesubjektide teatavate õiguste erandi (sisserände erandi) alla, nagu on selgitatud käesoleva otsuse põhjenduses 37.

2. ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISE SUHTES KOHALDATAVATE ÕIGUSNORMIDEGA SEOTUD ASJAKOHASED ARENGUSUUNAD

2.1. Ühendkuningriigi andmekaitseraamistik

(9) Rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmise ajal koosnes Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse raamistik järgmistest õigusaktidest:

- Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärus,¹¹ mis lisati Ühendkuningriigi õigusesse 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seadusega¹² ja mida on muudetud 2019. aasta andmekaitset, eraelu puutumatust, elektroonilist sidet (muudatused jms) (EList väljaastumist) käsitleva määrusega¹³;
- 2018. aasta andmekaitse seadus,¹⁴ mida on muudetud andmekaitse, eraelu puutumatuse ja elektroonilise side määrusega.

erisätted, milles oleks kehtestatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõikes 2 loetletud kaitsemeetmed. Kohtuotsuse täitmiseks muutis Ühendkuningriigi valitsus sisserände erandit, võttes vastu 2018. aasta andmekaitse seadust (2. lisa erandite muutmist) käsitleva 2022. aasta määruse. Kuid ka muudetud erand vaidlustati põhjusel, et see ei olnud kooskõlas Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõikega 2. Apellatsioonikohtu 11. detsembri 2023. aasta otsusega tunnistati sisserände erand ka muudetud kujul Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõikega 2 vastuolus olevaks. Vastuolu kõrvaldamiseks võttis Ühendkuningriigi valitsus vastu 2018. aasta andmekaitse seadust (2. lisa erandi muutmist) käsitleva 2024. aasta määruse, mis jõustus 8. märtsil 2024.

¹¹ Isikuandmete kaitse üldmäärus, kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/eur/2016/679/contents>.

¹² 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seadus, kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/16/contents>, millega lisati üleminekuperioodi lõppedes Ühendkuningriigi õigusesse kogu Ühendkuningriigis vahetult kohaldatav liidu õigus. Selliste jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide hulka kuulub tervikuna määrus (EL) 2016/679, sealhulgas selle põhjendused (vt 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse selgitavad märkused, punkt 83, kättesaadav aadressil https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/16/pdfs/ukpgaen_20180016_en.pdf). Kõnealuse seaduse kohaselt pidid Ühendkuningriigi kohtud tõlgendama muutmata kujul jätkuvalt kohaldatavaid ELi õigusakte kooskõlas Euroopa Kohtu asjaomase kohtupraktika ja liidu õiguse üldpõhimõtetega sellisel kujul, nagu need kehtisid vahetult enne üleminekuperioodi lõppu (vastavalt „jätkuvalt kohaldatav ELi kohtupraktika“ ja „jätkuvalt kohaldatavad liidu õiguse põhimõtted“).

¹³ 2019. aasta andmekaitset, eraelu puutumatust, elektroonilist sidet (muudatused jms) käsitlev (EList väljaastumise) määrus, kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2019/419/contents/made>, mida on muudetud 2020. aasta andmekaitse, eraelu puutumatuse ja elektroonilise side määrusega; kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2020/9780348213522>. Andmekaitse, eraelu puutumatuse ja elektroonilise side määrusega muudeti määrust (EL) 2016/679, mis lisati Ühendkuningriigi õigusesse 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse, 2018. aasta andmekaitse seaduse ja muude andmekaitsealaste õigusaktidega, et viia see vastavusse riigisisese kontekstiga.

¹⁴ 2018. aasta andmekaitse seadus, kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/contents>. Enne Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust ja üleminekuperioodi vältel olid riigisisese õigusnormid nähtud ette 2018. aasta

- (10) Kuigi need kaks õigusakti, mis järgisid üsna täpselt vastavaid Euroopa Liidus kohaldatavaid norme, kujutavad endast jätkuvalt Ühendkuningriigi andmekaitsealaseid õigusnorme, on neid sellest alates teatud määral muudetud ja see kajastab seda, et Ühendkuningriigi suhtes ei kohaldata enam Euroopa Liidu õigust.
- (11) Esiteks on 2023. aasta jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seaduses¹⁵ selgitatud, et ELi õiguse üldpõhimõtted ei ole pärast 2023. aasta lõppu enam Ühendkuningriigi õiguse osa¹⁶. Ühendkuningriigi kohtud ei pea enam tõlgendama muutmata kujul ühtlustatud õigusakte, mida varem nimetati „jätkuvalt kohaldatavateks ELi õigusaktideks“, kooskõlas ELi õiguse üldpõhimõtetega, vaid selliseid õigusakte tuleb nüüd tõlgendada kooskõlas Ühendkuningriigi õigusega¹⁷. Siiski peavad Ühendkuningriigi asjaomased kohtud senini tõlgendama muutmata kujul sarnastatud õigusakte kooskõlas Euroopa Kohtu asjaomase kohtupraktikaga, nagu see kehtis enne üleminekuperioodi lõppu,¹⁸ mida on selgitatud ka rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjenduses 13. 2018. aasta andmekaitseseadust on muudetud andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega, et selgitada jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seaduse mõju Ühendkuningriigi andmekaitsealastele õigusaktidele. Näiteks on 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 183A lõikes 1 nähtud ette üldreegel, mille kohaselt eeldatakse iga uue õigusakti puhul (mis võetakse vastu alates 20. augustist 2025), millega kehtestatakse isikuandmete töötlemisega seotud uued kohustused või õigused, et selle suhtes kehtivad Ühendkuningriigi õiguskaitsealased õigusaktid. See tähendab, et Ühendkuningriigi andmekaitseraamistik on muude õigusaktide suhtes jätkuvalt ülimuslik. 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 183A lõike 2 punkti b kohaselt ei kohaldata seda eeldust juhul, kui Ühendkuningriigi parlament sätestab õigusaktis sõnaselgelt teisiti, mislābi säilitatakse parlamentaarne suveräänsus. Lisaks on 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 186A lõikes 2A selgitatud, et 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 186 lõikes 3 loetletud andmesubjektide õigustele kehtivaid piiranguid ei kaalu üles 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 186 lõige 1, milles on sätestatud, et teabe avalikustamist keelavad või piiravad õigusaktid ei kaalu üles teatavaid andmekaitseõiguseid. Sellega tagatakse, et näiteks 2018. aasta andmekaitseseaduses andmesubjektide õigustele kehtestatud piirangud ise ei kuulu 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 186 lõike 1 kohase üldise „andmekaitse ülimuslikkuse“ alla.
- (12) Teiseks on pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmist Ühendkuningriigi andmekaitsealaseid õigusakte muudetud 2023. aasta muudetud andmekaitsemäärusega (põhiõigused ja -vabadused)¹⁹. Selles määruses on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse ja 2018. aasta andmekaitseseaduse (mis varasema määratluse järgi

andmekaitseseaduses, millega täpsustati ja piirati määrusega (EL) 2016/679 lubatud juhtudel määruse (EL) 2016/679 normide kohaldamist ning võeti üle direktiiv (EL) 2016/680.

¹⁵ Kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/28>.

¹⁶ Jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadusega muudetud 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse paragrahv 5.

¹⁷ Jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadusega muudetud 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse paragrahvi 5 lõige A2.

¹⁸ Jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadusega muudetud 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise seaduse paragrahvi 6 lõiked 3 ja 7.

¹⁹ Kättesaadav aadressil <https://www.gov.uk/government/publications/the-data-protection-fundamental-rights-and-freedoms-amendment-regulations-2023>.

hõlmasid ELi põhiõigusi ja -vabadusi²⁰) viited põhiõigustele ja -vabadustele määratletud viidena Euroopa inimõiguste konventsioonis sätestatud õigustele, mis kehtestati Ühendkuningriigi õiguses 1998. aasta inimõiguste seadusega²¹. 1998. aasta inimõiguste seadusega lisati Euroopa inimõiguste konventsioonis sisalduvad õigused Ühendkuningriigi õigusesse. Inimõiguste seadusega on kõikidele isikutele antud põhiõigused ja -vabadused, mis on sätestatud Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklites 2–12 ja 14, konventsiooni protokoll nr 1 artiklites 1, 2 ja 3 ning protokoll nr 13 artiklis 1, mida tõlgendatakse koostoimes selle konventsiooni artiklitega 16, 17 ja 18. Nende hulka kuuluvad õigus era- ja perekonnaelu austamisele (ja selle osana isikuandmete kaitsele) ning õigus õiglasele kohtumenetlusele²².

- (13) Samuti on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 5. ja 6. osaga sihipäraselt muudetud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärust ja 2018. aasta andmekaitse seadust. Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse kohaldamisala hõlmab enam kui vaid isikuandmete kaitset, on sellega muudetud vähesel määral ka andmekaitsekorra mitut aspekti, nagu normid, mis käsitlevad andmete töötlemist teadusuuringute eesmärgil, andmete töötlemise õiguslikud alused, eesmärgi piiramise põhimõttega seotud normid ja automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste tegemise tingimused. Lisaks muudetakse andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega teabevoliniku büroo juhtimisstruktuuri. Nende meetmete jõustumisel asendatakse teabevoliniku büroo uue üksusega ehk teabekomisjoniga. Selle reguleeriva asutuse kui Ühendkuningriigi sõltumatu andmekaitse järelevalveasutuse roll ja ülesanded jäävad samaks. Samuti antakse reguleerivale asutusele selle seadusega uued täitmise tagamise volitused.
- (14) Käesolevas otsuses hinnatakse seadusandlikke, regulatiivseid ja muid muudatusi, mis on asjakohased seoses rakendusotsuses (EL) 2021/1772 esitatud järeldusega Ühendkuningriigi tagatud kaitsetaseme kohta. Rakendusotsuses (EL) 2021/1772 esitatud hinnang kehtib ka edaspidi nende Ühendkuningriigi andmekaitseraamistiku aspektide kohta, mida ei ole muudetud või mida ei ole mõjutanud muud muudatused, mis on tehtud alates rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmisest.
- (15) Seadusandlikke, regulatiivseid ja muid asjaomaseid arengusuundi analüüsitakse üksikasjalikult järgmistes osades, tuginedes kaitse piisavuse nõudele, mille kohaselt peab komisjon tegema kindlaks, kas asjaomane kolmas riik tagab kaitsetaseme, mis „sisuliselt vastab“ Euroopa Liidus tagatud kaitsetasemele²³. Nagu Euroopa Liidu Kohus on selgitanud, ei eelda see identset kaitsetaset²⁴. Eelkõige võivad vahendid, mida asjaomane kolmas riik isikuandmete kaitsmiseks kasutab, erineda nendest, mida rakendatakse Euroopa Liidus, kuivõrd need osutuvad praktikas piisava kaitsetaseme tagamisel tulemuslikuks²⁵. Kaitse piisavuse nõue ei eelda seega, et liidu õigusnorme tuleb punkt-punktilt kopeerida. Küsimus on pigem selles, kas välisriigi õigussüsteem

²⁰ ELi põhiõigused ja -vabadused kehtisid Ühendkuningriigi õiguses 2018. aasta Euroopa Liidust väljaastumise lepingu paragrahvi 4 alusel, mis tunnistati kehtetuks 2023. aasta lõpus jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformimise) seadusega.

²¹ 2023. aasta muudetud andmekaitsemääruse (põhiõigused ja -vabadused) paragrahvi 2 lõige 3.

²² Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklid 6, 8, 10 ja 13 (vt ka 1998. aasta inimõiguste seaduse 1. lisa).

²³ Määruse (EL) 2016/679 põhjendus 104.

²⁴ Otsus kohtuasjas C-362/14, Schrems (edaspidi „kohtuotsus Schrems I“), ECLI:EU:C:2015:650, punkt 73.

²⁵ Kohtuotsus Schrems I, punkt 74.

tervikuna tagab andmekaitseõiguste sisu, nende tulemusliku rakendamise, järelevalve ja jõustamise kaudu nõutava isikuandmete kaitse taseme²⁶.

2.1.1. Mõisted

- (16) Ühendkuningriigi andmekaitsekorras kehtivad jätkuvalt andmekaitse põhimõisted, mis vastavad määruses (EL) 2016/67 kasutatud terminoloogiale. Neid mõisteid on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjenduses 23.
- (17) Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses on enamik määratlusi jäetud muutmata, on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 lõigetes 2, 3, 4 ja 5 lisatud konkreetsed määratlused, mis on seotud isikuandmete töötlemisega teadus- ja ajaloouringute ning statistilisel eesmärgil. Lõikes 2 on „töötlemine teadusuuringute eesmärgil“ määratletud isikuandmete töötlemisena mis tahes uuringute eesmärgil, mida saab põhjendatult pidada teaduslikuks. Teadusuuringuid võib rahastada avaliku sektori või eravahenditest ja viia ellu kaubandusliku või mittekaubandusliku tegevusena. Samamoodi nagu määruse (EL) 2016/679 põhjenduses 159, on lõikes 3 esitatud mittetäielik loetelu uuringutest, mis kuuluvad teaduslikul eesmärgil tehtud uuringute alla, sealhulgas näiteks tehnoloogiaarendus, tutvustamistegevus, alusuuringud ja rakendusuuringsid. Lõikes 4 on selgitatud, et „ajaloouringud“ hõlmavad ka genealoogilisi uuringuid, mis on ajaloouringute eesmärgiks tunnistatud ka määruse (EL) 2016/679 põhjenduses 160. Samuti on lõikes 5 töötlemine statistilisel eesmärgil määratletud andmete töötlemisena statistikauuringute või statistika koostamise jaoks, kui andmeid koondatakse määral, mil neid ei peeta enam isikuandmeteks. Lisaks ei tohi töödeldud andmeid ega saadud teavet kasutada selliste otsuste tegemiseks või meetmete võtmiseks, mis on suunatud konkreetsele isikule. Määratlus on kooskõlas määruse (EL) 2016/679 põhjenduses 162 väljendatud arusaamaga statistiliste eesmärkide kohta.
- (18) Seega võib järeldada, et kuigi Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 muudatustega on lisatud konkreetsed määratlused, mis käsitlevad andmete töötlemist teadusuuringute, ajaloouringute ja statistilisel eesmärgil, on need kooskõlas määruse (EL) 2016/679 sõnastuse ja mõttega, nagu seda on kajastatud eespool osutatud põhjendustes 159, 160 ja 162.
- (19) Lõike 6 lisamisega Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklisse 4 on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega kehtestatud ka andmesubjektilt teadusuuringute eesmärgil isikuandmete töötlemiseks nõusoleku saamise konkreetne raamistik. Sarnaselt määruse (EL) 2016/679 põhjendusega 33, milles on tunnistatud, et teadusuuringute valdkonnas ei ole võimalik täielikult kindlaks määrata teadusuuringute eesmärgil toimuva andmetöötluse eesmärki, on uue sättega lubatud nõusoleku saamine ulatuslikumas vormis, võimaldades andmesubjektidel anda kehtiva nõusoleku isegi siis, kui uuringu täpset eesmärki ei ole andmete kogumise ajal võimalik täielikult kindlaks määrata, tingimusel et nõusoleku saamisel järgitakse konkreetsetes teadusuuringuvaldkonnas tunnustatud eetikanorme. Igal juhul peaks andmesubjektidel olema võimalus anda nõusolekut üksnes teadusuuringu teatavatele osadele, kui see on võimalik.

²⁶

Vt komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Isikuandmete vahetamine ja kaitsmine globaliseerunud maailmas“, COM(2017) 7, punkt 3.1, lk 6–7, kättesaadav aadressil <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0007&from=ET>.

- (20) Peale selle on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega veelgi täpsustatud varem Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 89 ja 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 19 käsitletud kaitsemeetmeid, mida rakendatakse siis, kui andmeid töödeldakse avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil, lisades Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusesse uue peatüki 8A²⁷. Need kaitsemeetmed sarnanevad määruse (EL) 2016/679 artikli 89 nõuetega ja sisaldavad kohustust võtta tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, et tagada võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte järgimine.

2.2. Kaitsemeetmed, õigused ja kohustused

2.2.1. Isikuandmete töötlemise seaduslikkus ja õiglus

- (21) Ühendkuningriigi andmekaitseraamistikus on jätkuvalt nõutud, et andmeid töödeldaks seaduslikult, õiglaselt ja õigustatult, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 24–26.
- (22) Ühendkuningriigi õiguses on seaduslikkuse ja õigluse põhimõtted ning seadusliku töötlemise alused tagatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punktiga a ja artikli 6 lõikega 1, nagu on hinnatud rakendusotsuses (EL) 2021/1772. Kuigi need sätted on jätkuvalt peaaegu identsed²⁸ määruse (EL) 2016/679 vastavate sätetega, on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega esmalt muudetud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõiget 1, lisades artikli 6 lõike 1 punkti ea kohase isikuandmete töötlemise täiendava seadusliku aluse²⁹. Selle sätte järgi on töötlemine seaduslik üksnes siis ja niivõrd, kui see on „vajalik tunnustatud õigustatud huvi korral“. Erinevalt Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktis f õigusliku alusena sätestatud õigustatud huvist ei ole uue õigusliku alusena kehtestatud tunnustatud õigustatud huvi korral vaja iga kord tasakaalustada vastutava töötleja õigustatud huvi andmesubjekti huvi või põhiõiguste ja -vabadustega, mis peaks andma muudele kui avaliku sektori vastutavatele töötlejatele rohkem õiguslikku kindlust. Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusesse lisatud uues artikli 6 lõikes 5 on täpsustatud, et töötlemine on tunnustatud õigustatud huvi korral vajalik üksnes siis, kui see vastab 1. lisas sätestatud tingimusele,³⁰ ja seejärel loetletud olukorrad, milles andmete töötlemine loetakse tunnustatud õigustatud huvi eesmärgil vajalikuks, näiteks kui selleks on esitanud taotluse avaliku sektori asutus, kes vajab andmeid avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks ja selleks on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõikele 3 vastav õiguslik alus, ja kui töötlemine on vajalik riigi või

²⁷ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklid 84A–84D, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 86.

²⁸ Selguse huvides tuleb märkida, et andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on ka Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse määruse artiklisse 6 lisatud uus lõik, milles on esitatud selliste andmetöötlusliikide näited, mida võib lugeda Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse määruse artikli 6 lõike 1 punkti f kohase õigustatud huvi korral vajalikuks. Neid näiteid (otseturundus, andmete edastamine kontserni piires sisehalduse eesmärkidel, võrkude ja infosüsteemide turvalisus) on nimetatud ka määruse (EL) 2016/679 põhjendustes 47 ja 48 kui olukordi, töötlemine on vajalik vastutava töötleja õigustatud huvi korral.

²⁹ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 70 lõike 2 punkt b. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 70 lõike 5 järgi laieneb Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 21 sätestatud õigus esitada vastuväiteid nüüd ka üldmääruse artikli 6 lõike 1 uuele punktile ea.

³⁰ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 70 lõige 4.

avaliku julgeoleku kaitsmiseks, hädaolukorrale reageerimiseks, süütegude avastamiseks, uurimiseks või tõkestamiseks või haavatavate isikute kaitsmiseks³¹.

- (23) Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on lisatud isikuandmete töötlemise õiguslikke aluseid, millele vastutav töötleja võib tugineda, kehtivad uuele õiguslikule alusele ehk tunnustatud õigustatud huvile mitu olulist piirangut. Esiteks piirdub tunnustatud õiguslik huvi üksnes eriolukordadega, mis on kõik loetletud seaduses. Teiseks ei saa avaliku sektori asutused tugineda sellele õiguslikule alusele oma ülesannete täitmisel³². Kolmandaks kehtib see üksnes valdkondades, kus töötlemistoiminguid tehakse selgelt avaliku huvi eesmärgil (1. lisa kirjeldatud tingimustel), st andmeid töödeldakse eesmärkidel, mis on loetletud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 (mis vastab määruse (EL) 2016/679 artiklile 23), ja sellele ei saa tugineda kaubanduslikul eesmärgil. Neljandaks, kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on ministrile antud õigus muuta 1. lisa esitatud loetelu oma määrusega,³³ võib minister sellise määruse kehtestada ainult pärast teabevolniku bürooga konsulteerimist³⁴ ning lisada tunnustatud õigustatud huvi loetelusse üksnes siis, kui töötlemine on vajalik Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõike 1 punktides c–j loetletud avaliku huvi eesmärgi täitmiseks³⁵. Lõpuks, nagu on kinnitatud teabevolniku büroo suunistes,³⁶ peavad tunnustatud õigustatud huvile tuginevad vastutavad töötlejad täitma kõiki muid Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse tingimusi, sealhulgas tagama, et andmete töötlemine on õigustatud huvi jaoks vajalik ja proportsionaalne.
- (24) Teiseks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega täpsustatud Ühendkuningriigi isikuandmete üldmääruse artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõike 2 punktis g ja artikli 10 lõikes 1, mis vastavad määruse (EL) 2016/679 vastavatele sätetele, et seadusjärgse kohustuse või avaliku huviga seotud ülesande täitmisel võib isikuandmete, isikuandmete eriliikide ning süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmete töötlemise alus tuleneda lisaks riigisisesele õigusele

³¹ Vt andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 4. lisa. Ühendkuningriigi ametiasutuste sõnul kuuluvad olukordade hulka, kus muu kui avaliku sektori asutus peab isikuandmeid töötleva kuritegude ennetamiseks või avastamiseks, näiteks ettevõtte, kes saab teada katsetest ebaseaduslikult nende arvutisüsteemidesse häkkida, või pank või finantsasutus, kes saab teada katsetest pettuse teel konto avada. Muu kui avaliku sektori asutuse tehtav isikuandmete töötlemine võib olla vajalik näiteks riigi julgeoleku või riigikaitse tagamiseks, kui äriorganisatsioon kahtlustab, et tema kliendi internetitegevuses on märke terroristlikus tegevuses osalemisest. Teabevolniku büroo tegeleb sel teemal suuniste, sealhulgas asjakohaste mõistete määratluste väljatöötamisega. Näiteks viitab ta „riigi julgeolekule“ kui millelegi, mis võib tõenäoliselt hõlmata kogu Ühendkuningriigi, tema elanikkonna, institutsioonide ja valitsuse julgeolekut ja heaolu. Vt teabevolniku büroo suunistes tunnustatud õigusliku huvi kohta, mis on avaldatud avalikuks konsulteerimiseks järgmisel aadressil: <https://ico.org.uk/for-organisations/recognised-legitimate-interest-guidance/>.

³² Artikli 6 lõike 1 viimane lõik, mida on muudetud andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 70 lõike 2 punktiga c.

³³ Enne määruse andmist peab minister võtma arvesse iga muudatuse mõju andmesubjektide huvidele ning põhiõigustele ja -vabadustele ning seda, et eelkõige peab (asjakohastel juhtudel) kaitsma laste isikuandmeid. Määrus tuleb kehtestada õigusaktiga ja nende suhtes kehtib kinnitav resolutsioonimenetlus, mis tähendab, et need peab heaks kiitma Ühendkuningriigi parlament. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 70 lõike 4 punkt 8.

³⁴ 2018. aasta andmekaitse seaduse paragrahvi 182 lõige 2.

³⁵ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 70 lõike 4 punkt 9.

³⁶ Vt teabevolniku büroo suunistes andmete õigustatud huvide kohta, kättesaadavad aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/lawful-basis/a-guide-to-lawful-basis/legitimate-interests/?q=appropriate+policy>.

ka asjakohasest rahvusvahelisest õigusest³⁷. Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusesse lisatud uues artiklis 9A koosmõjus lisaga A1 on asjakohane rahvusvaheline õigus piiritletud aga vaid ühe lepinguga, nimelt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ning Ameerika Ühendriikide valitsuse vahel 3. oktoobril 2019. aastal sõlmitud lepinguga, mis käsitleb juurdepääsu elektroonilistele andmetele raskete kuritegude vastu võitlemise eesmärgil (edaspidi „Ühendkuningriigi ja USA vaheline leping“)³⁸. Selles lepingus sätestatud kaitsemeetmeid on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 153–155 ja nende rakendamist analüüsitakse käesoleva otsuse põhjendustes 87–93.

2.2.2. Isikuandmete eriliikide töötlemine

- (25) Ühendkuningriigi andmekaitseraamistikus kohaldatakse isikuandmete eriliikide töötlemisel konkreetseid kaitsemeetmeid, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 27–42.
- (26) Jätkuvalt kehtivad Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruses ja 2018. aasta andmekaitseseaduses sätestatud isikuandmete eriliikide määratlus ja nende andmeliikide töötlemise erinormid. Samal ajal on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega antud ministrile ka volitus anda määruseid, et lisada isikuandmete uusi eriliike, kohandada nende kasutamise tingimusi ja lisada uusi määratlusi, kui see osutub vajalikuks³⁹. Oluline on see, et sellega ei anta ministrile õigust eemaldada või muuta olemasolevaid isikuandmete eriliike ega muuta nende eriliikide töötlemise tingimusi⁴⁰. Uus määruste andmise õigus annab valitsusele võimaluse lisada tundlike andmete uusi liike ja määrata kindlaks nende liikide töötlemise tingimused, mille eesmärk on luua valitsusele võimalus reageerida vajaduse korral tulevastele tehnoloogilistele ja ühiskondlikele muutustele.
- (27) Seega ei mõjuta need muudatused isikuandmete eriliikide kaitse taset, mis loeti rakendusotsuses (EL) 2021/1772 ELi kaitsetasemele sisuliselt vastavaks.

2.2.3. Eesmärgi piirang

- (28) Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse korras on jätkuvalt nõutud, et andmeid tuleb töödelda konkreetset eesmärgil ja seejärel kasutada neid vaid sel määral, kui see vastab töötlemise algsele eesmärgile, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 43–48.
- (29) Esiteks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses tehtud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punktis b sätestatud eesmärgi piirangu põhimõtet vaid vähesel määral sihipäraselt muudetud. Muudatustega on täpsustatud põhimõtte kohaldamist, aga ei ole muudetud selle sisu.

³⁷ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 72.

³⁸ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi valitsuse ning Ameerika Ühendriikide valitsuse vaheline leping, mis käsitleb juurdepääsu elektroonilistele andmetele raskete kuritegude vastu võitlemise eesmärgil, kättesaadav aadressil https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/836969/CS_USA_6.2019_Agreement_between_the_United_Kingdom_and_the_USA_on_Access_to_Electronic_Data_for_the_Purpose_of_Counteracting_Serious_Crime.pdf.

³⁹ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 74. Neile määrustele kohaldatakse kinnitava resolutsiooni menetlust, mis tähendab, et need peab heaks kiitma Ühendkuningriigi parlament.

⁴⁰ Vt Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse uue artikli 11A lõike 1 punkt b ja lõige 2, samuti andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse eelnõu selgitavad märkused, punkt 571; kättesaadav aadressil <https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/59-01/0179/en/240179en.pdf>.

Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 71 lõigetes 1, 2 ja 3 on sätestatud, et andmesubjektilt või muul viisil andmete kogumise korral järgitakse eesmärgi piirangu põhimõtet, et see kehtib üksnes siis, kui hiljem töötleb isikuandmeid sama vastutav töötleja või neid töödeldakse hiljem tema nimel (st see ei kehti, kui vastutav töötleja muutub), ja et töötlemine ei ole seaduslik üksnes põhjendusel, et see vastab andmete kogumise eesmärgile.

- (30) Teiseks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses selgitatud andmete edasise töötlemise eeskirju, koondades need Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusesse lisatud uue artikli 8A alla, milles sätestatakse täielik isikuandmete täiendava töötlemise kord. Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 8A lõikes 2 on loetletud elemendid, mida tuleb võtta arvesse, kui määratakse kindlaks, kas töötlemise uus eesmärk vastab algele eesmärgile. Varem olid need elemendid loetletud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõikes 4, mis vastab määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõikele 4⁴¹. Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 8A lõikega 3 on ühe sätte alla koondatud olukorrad, milles isikuandmete töötlemist uuel eesmärgil käsitatakse algele eesmärgile vastava töötlemisena. Nende hulka kuuluvad olukorrad, kus andmesubjekt annab nõusoleku isikuandmete töötlemiseks uuel eesmärgil, töötlemine on vajalik artikli 23 lõikes 1 loetletud eesmärgi täitmiseks⁴² või andmeid töödeldakse teadus- või ajaloouringute, avalikes huvides arhiveerimise või statistilisel eesmärgil⁴³. Samuti on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses selgitatud, et algele eesmärgile vastavaks loetakse igasugune töötlemine, mis tehakse selleks, et tagada Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõikes 1 sätestatud andmekaitsepõhimõtete järgimine või tõendada nende järgimist. Eelnimetatud olukorrad vastavad jätkuvalt sellele, mida määruses (EL) 2016/679 loetakse edasiseks eesmärgile vastavaks töötlemiseks.
- (31) Kolmandaks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega lisatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 8A lõike 3 punkti d uued olukorrad, milles isikuandmete edasine töötlemine uuel eesmärgil loetakse vastavaks algele eesmärgile. Need olukorrad on esitatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse 2. lisas⁴⁴ ja nende hulka kuuluvad näiteks olukord, kus töötlemist on taotlenud avaliku sektori asutus, kes vajab andmeid avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks, mis on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõikele 3 vastav õiguslik alus; olukord, kus töötlemine on vajalik avaliku julgeoleku kaitsmiseks, reageerimiseks hädaolukorrale, süütegude avastamiseks, uurimiseks või tõkestamiseks, andmesubjekti ja teiste isikute eluliste huvide kaitsmiseks, haavatavate isikute kaitsmiseks, maksustamise eesmärgil või õigusjärgsete kohustuste täitmiseks⁴⁵.
- (32) Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on lisatud olukordi, milles edasine töötlemine teistsugusel eesmärgil loetakse algele eesmärgile vastavaks, kehtivad olukordade lisamisele ranged piirangud. Esiteks piirdub see vaid nende

⁴¹ Sarnaselt määrusega (EL) 2016/679 kuuluvad nende elementide hulka kõik seosed algse ja uue eesmärgi vahel, isikuandmete kogumise kontekst, sealhulgas seosed andmesubjekti ja vastutava töötleja vahel, töötlemise laad ja see, kas töötlemine hõlmab andmete eriliike, kavandatud töötlemise tagajärjed andmesubjektile ja asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu.

⁴² Vt ka määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõige 4.

⁴³ Määruse (EL) 2016/679 põhjendus 50.

⁴⁴ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusele on lisatud 2. lisa andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 5. lisa kaudu; vt selle seaduse paragrahvi 71 lõige 6.

⁴⁵ Vt andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse 5. lisa.

eriolukordadega, mis on kõik loetletud seaduses. Teiseks kehtib see üksnes valdkondades, kus andmeid töödeldakse selgelt avaliku huvi eesmärgil, st andmete edasine töötlemine toimub vaid eesmärkidel, mis on loetletud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 23 (mis vastab määruse (EL) 2016/679 artiklile 23). Seega ei saa tugineda töötlemisel kaubanduslikele eesmärkidele. Kolmandaks, kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on ministrile antud õigus muuta 2. lisas esitatud loetelu oma määrusega,⁴⁶ võib minister lisada andmetöötluste liigi loetelusse üksnes siis, kui see töötlemine on vajalik Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõike 1 punktides c–j loetletud avaliku huvi eesmärgi täitmiseks⁴⁷. Neljandaks, kui vastutav töötleja kogub isikuandmeid andmesubjekti nõusolekul, loetakse andmete täiendav töötlemine mõnes 2. lisas loetletud olukorras uuel eesmärgil algsele eesmärgile vastavaks siis, kui vastutavalt töötlejalt ei saa põhjendatult eeldada andmesubjektilt uue nõusoleku saamist⁴⁸.

2.2.4. Üksikisiku õigused

- (33) Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse raamistiku kohaselt saavad andmesubjektid jätkuvalt ja oluliste muutusteta kasutada samu konkreetseid õigusi, mis on sätestatud määruses (EL) 2016/679⁴⁹ ja mida nad saavad vastutava või volitatud töötleja suhtes kohtulikult kaitsta, eeskätt õigus tutvuda isikuandmetega, õigus vaidlustada töötlemine ning õigus lasta andmeid parandada ja kustutada, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 51–54.
- (34) Esiteks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses selgitatud, mis konkreetsetel tingimustel saab neid õigusi kasutada. Ühelt poolt on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 muutmise ja uue artikli 12A⁵⁰ lisamisega täpsustatud tähtaegu, mille jooksul vastutav töötleja peab vastama andmesubjekti taotlusele. Täpsemalt muudeti Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklit 12 nii, et kui andmesubjekt on üldmääruse artiklite 15–22 kohaselt esitanud taotluse, ei pea vastutav töötleja enam andma teavet võetud meetmete kohta (või esitama meetmete võtmata jätmise põhjuseid) mitte „ühe kuu jooksul pärast taotluse saamist“, vaid „enne kohaldatava tähtaja lõppemist“. Kohaldatav tähtaeg on täpsemalt määratletud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusele lisatud uues

⁴⁶ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 8A lõige 5, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 71 lõikega 1.

⁴⁷ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 8A lõige 6, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 71 lõikega 1.

⁴⁸ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 8A lõike 4 punkt b, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 71 lõikega 1.

⁴⁹ 2024. aasta kuriteoohvrite ja vangide seaduse paragrahviga 31 täiendati Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 17 sätestatud andmete kustutamise õiguse aluseid, nii et andmesubjektidel on õigus taotleda, et vastutav töötleja kustutaks tema isikuandmed, kui neid on töödeldud alusetu süüdistuse alusel, mille on andmesubjekti kohta esitanud kuritahtlik isik. Isik loetakse kuritahtlikuks, kui ta on mõistetud süüdi kuriteoohvrite ja vangide seaduse paragrahvi 31 lõikes 3 sätestatud teo toimepanekus (näiteks ahistamine) või tema suhtes on kohaldatud lähenemiskeeldu. Kuriteoohvrite ja vangide seadus on kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2024/21/contents>. Lisaks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahviga 77 muudetud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 13 sätestatud õigust teabele, nii et vastutav töötleja ei pea enam teavitama andmesubjekti tema isikuandmete täiendavast töötlemisest uuel eesmärgil, kui andmeid töödeldakse teadus- või ajaloouuringu, avalikes arhiveerimise või statistilisel eesmärgil ja kooskõlas Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse uues artiklis 84B sätestatud kaitsemeetmetega ning teavitamine oleks võimatu või ebaproportsionaalne.

⁵⁰ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 76.

artiklis 12A kui ühe kuu pikkune periood, mis algab hetkel, kui vastutav töötleja saab taotluse kätte, kui vastutav töötleja saab teavet üldmääruse artikli 12 lõike 6 kohase taotluse kohta või kui on makstud üldmääruse artikli 12 lõike 5 kohaselt esitatud taotlusele kohaldatud tasu, olenevalt sellest, milline neist on hilisem⁵¹. Artikli 12A lõike 3 kohaselt võib vastutav töötleja pikendada kohaldatavat tähtaega kahe kuu võrra, kui see on vajalik andmesubjekti esitatud taotluse keerukuse või mitme sellise taotluse saamise tõttu. Samal ajal, mis puutub õigusesse tutvuda teabe ja isikuandmetega, on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega muudetud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklit 15, millesse lisati olemasoleva riigisisese kohtupraktika alusel selgitus, milles lähtutakse ELi õiguse kohasest proportsionaalsuse põhimõttest – selles selgitatakse, et vastutavad töötlejad peavad taotletud teabe ja isikuandmete leidmiseks tegema vaid mõistlikke ja proportsionaalseid otsinguid⁵². Uue sätte tõlgendamisel eeldatakse, et seda tehakse kooskõlas kehtiva kohtupraktikaga, mille kohaselt „[---] kaalutakse proportsionaalsuse hindamisel omavahel otsingu lõppeesmärki ehk võimalikku kasu, mida selle teabe andmine võib andmesubjektile tuua, ja vahendeid, mille abil see teave saadakse. Igal üksikul juhul tuleb hinnata, kas teabe otsimine ja esitamine nõuab ebaproportsionaalseid jõupingutusi võrreldes kasuga, mida andmesubjekt võib sellest teabest saada“⁵³.

- (35) Seega tagab Ühendkuningriigi süsteem jätkuvalt, et andmesubjektide taotlusi menetletakse objektiivsete tegurite alusel määratud mõistliku aja jooksul, kuid isikuandmetega tutvumise õigusega seoses on andmesubjektide taotlustele vastamise tähtaegade ja vastutavate töötlejate konkreetsete kohustuste kohta kehtestatud üksikasjalikumad nõuded. Lisaks määratakse vastutava töötleja juurdepääsutaotlustele vastamisega seotud sisulised kohustused kindlaks kehtestatud õiguslike nõuete alusel, milles võetakse arvesse ka andmesubjekti huve. Pealegi on kehtivates teabevoliniku suunistes sätestatud, et vastutav töötleja ei pea tegema otsinguid, mis oleksid teabele juurdepääsu andmise olulisuse seisukohast põhjendamatud või ebaproportsionaalsed⁵⁴.
- (36) Nende üksikisiku õiguste piirangud, mis on sätestatud 2018. aasta andmekaitseseaduses ja kuuluvad Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 raamistikku, ning nende piirangute kohaldamise aluseks olevad kitsendavad tingimused ja kaitsemeetmed kehtivad Ühendkuningriigi raamistikus jätkuvalt,⁵⁵ nagu on üksikasjalikult kirjeldatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 55–67.
- (37) Konkreetset seoses piiranguga, mis kehtib isikuandmete töötlemise suhtes sisserände tulemusliku kontrolli säilitamise või seda kahjustava tegevuse uurimise või avastamise eesmärgil, kuivõrd nende sätete kohaldamine võib tõenäoliselt kahjustada mõnda neist

⁵¹ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12A lõiked 1 ja 2, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 76.

⁵² Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 15 lõike 1A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 78.

⁵³ Dawson-Damer vs. Taylor Wessing LLP [2017] EWCA Civ 74.

⁵⁴ Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/individual-rights/right-of-access/how-do-we-find-and-retrieve-the-relevant-information/>.

⁵⁵ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 88 lõikega 2 on vähesel määral muudetud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 26 lõike 2 punkti f (riigi julgeoleku ja riigikaitse erand), selgitades, et õigus esitada volinikule kaebus Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 77 alusel ei kuulu sätete hulka, mille kohaldamist saab piirata riigi julgeoleku või riigikaitse eesmärgil.

aspektidest (sisserände erand),⁵⁶ on Ühendkuningriigi valitsus muutnud 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa punkti 4, muutes 2018. aasta andmekaitseseadust (2. lisa erandite muutmise) käsitlevat 2022. aasta määrust⁵⁷ ja 2018. aasta andmekaitseseadust (2. lisa erandite muutmise) käsitlevat 2024. aasta määrust,⁵⁸ mis täiendab 2022. aasta määrust⁵⁹. Tehtud muudatustega lisati 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa punktidesse 4A ja 4B sisserände erandi kohaldamiseks kaitsemeetmed, mida on nõutud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõikes 2. Täpsemalt on nendes nõutud, et i) sisserände erandile peab tuginema ainult juhtumipõhiselt, igast asjakohasest Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse sättest eraldi ja iga kord uuesti, kui minister kaalub üldmääruse mõne asjakohase sätte kohaldamise lõpetamist või piiramist;⁶⁰ ii) sisserände erandi kohaldamisel võetakse arvesse andmesubjekti õigusi, vabadusi ja võimalikku haavatavust;⁶¹ iii) minister dokumenteerib sisserände erandi kasutamise ja teatab selle kasutamisest andmesubjektile (välja arvatud konkreetsetes olukordades, kus teatamine võib piirata erandi eesmärki);⁶² ja selgitatud, et iv) sisserände erandi kasutamise korral töötleb isikuandmeid vaid minister⁶³, st praktikas teeb seda siseministeerium oma 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa paragrahvi 4 lõikes 1 kirjeldatud ülesannete täitmiseks. Lisaks on nendes selgitatud tasakaalu hindamist, mis tuleb teha, kui uuritakse, kas andmesubjekti õiguste teostamine võib tõenäoliselt kahjustada sisserände tulemuslikku kontrolli ja kas seetõttu oleks õiguste piiramine vajalik ja proportsionaalne.

- (38) Lisaks andis Ühendkuningriigi teabeviniku büroo välja põhjalikud suunised selle konkreetse piirangu kasutamiseks⁶⁴. Suunistes on eeskätt märgitud: „Sisserände erandit ei tohiks kohaldada üldise erandina, et piirata [...] õigust kõikidele teie valduses olevatele andmetele. Erandi kohaldamisala piirdub õigustega, mille

⁵⁶ Rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmise ajal ei olnud sisserände erandi kehtivus ja tõlgendamine Ühendkuningriigi õiguses üheselt selge, sest ühes Inglismaa ja Walesi apellatsioonikohtu 26. mai 2021. aasta otsuses leiti, et sisserände erand 2018. aasta andmekaitseseaduses esitatud kujul ei olnud Ühendkuningriigi õigusega kooskõlas, sest selles puudusid määruse (EL) 2016/679 artikli 23 lõikele 2 vastavad konkreetsed sätted, milles oleksid sätestatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõikega 2 ette nähtud kaitsemeetmed. Seepärast olid rakendusotsuse (EL) 2021/1772 kohaldamisalast välja jäetud isikuandmed, mida edastatakse Ühendkuningriigi sisserände kontrolliga seotud eesmärkidel või mis kuuluvad muul moel sisserände erandi kohaldamisalasse.

⁵⁷ Määrus jõustus 31. jaanuaril 2022 ja on kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2022/76/contents/made>.

⁵⁸ Määrus jõustus 8. märtsil 2024 ja on kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2024/342/contents/made>.

⁵⁹ Sisserände erand, mida oli muudetud 2022. aasta määrusega, vaidlustati taas kohtuliku kontrolli teel selle alusel, et see ei vastanud ikka kõikidele Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõike 2 nõuetele. 2023. aasta detsembris otsustas apellatsioonikohus, et see ei ole kooskõlas Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 23 lõike 2 nõuetega. Kohtuotsuse tulemusena täiendati 2022. aasta määrust 2024. aasta määrusega ja viidi sisserände erandisse sisse uued muudatused.

⁶⁰ 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa punkti 4A alapunkt 2.

⁶¹ 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa punkti 4AB alapunktid 3 ja 4. Teabeviniku bürooga konsulteeriti 2024. määruse eelnõu küsimuses ja nad kinnitasid, et nõustuvad määrusega. Pärast konsulteerimist saadetud kiri, milles kinnitatakse teabeviniku büroo seisukohta, on kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/about-the-ico/media-centre/news-and-blogs/2024/02/ico-responds-to-home-office-s-draft-regulations-to-the-immigration-exemption/>.

⁶² 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa punkti 4B alapunktid 1 ja 2.

⁶³ 2018. aasta andmekaitseseaduse 2. lisa punkti 4 alapunkt 1.

⁶⁴ Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/exemptions/immigration-exemption-a-guide/>.

teostamine valduses olevate andmete suhtes kahjustaks kindlakstehtud sisserändealaste eesmärkide saavutamist. [---] Seepärast peaks vastutav töötleja lähtuma vaikimisi seisukohast, et ta peaks järgima nii palju kui võimalik määruse (EL) 2016/679 ja andmekaitseaduse nõudeid. [---] Tõenäolise kahjustamise nõude künnis on kõrge ja erandit ei tohiks kohaldada üldise erandina. [---] Peate kaaluma, kas erandi kohaldamine on üksikisiku andmekaitsetaotlusele vastamiseks proportsionaalne. Võite leida, et sisserände erandi kohaldamiseks on tungiv sotsiaalne vajadus, kuid arvesse tuleb võtta ka seda, kas see kaalub üles määruses (EL) 2016/679 sätestatud kohustuse üksikisikute ees. Neil on oma isikuandmetega seoses õigused, eelkõige õigus tutvuda isikuandmetega, ja neid tuleb arvesse võtta igas olukorras. Seepärast on tähtis iga juhtumi puhul kaaluda, kas üksikisiku õigus andmekaitsele kaalub üles tuvastatud kahjustamise ohu. Erandit peab kohaldama proportsionaalselt, arvestades asjaolusid, ja iga juhtumit peab hoolikalt kaaluma ning selle dokumenteerima.“

- (39) Üldiselt kehtib sisserände piirangu suhtes, mis on sätestatud 2018. aasta andmekaitseaduse 2. lisa punktis 4, mida Ühendkuningriigi valitsus muutis 2022. ja 2024. aastal ning mida on tõlgendatud kohtupraktikas⁶⁵ ja teabevolniku suunistes, mitu ranget tingimust, mis piiravad selle kohaldamist ja sarnanevad liidu õiguses, eelkõige määruse (EL) 2016/679 artiklis 23, sätestatud tingimustega, mis kehtivad andmekaitsega seotud õigustele ja kohustustele olulise avaliku huvi eesmärkide korral, näiteks sisserände kontrollimisel.

2.2.5. Andmete edasisaatmise piirangud

- (40) Euroopa Liidust Ühendkuningriigis asuvatele vastutavatele ja volitatud töötlejatele edastatavatele isikuandmetele pakutava kaitse taset ei kahjusta jätkuvalt selliste andmete täiendav edasisaatmine kolmandasse riiki. Ühendkuningriigist isikuandmete rahvusvahelise edastamise kord on jätkuvalt väga sarnane määruse (EL) 2016/679 V peatükis sätestatud normidega, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 74–82.
- (41) Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega muudeti Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse V peatükki, milles käsitletakse isikuandmete edastamist kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele, on selles säilinud peamine nõue, et isikuandmeid võib edastada kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile üksnes siis, kui see põhineb i) edastamist heakskiitval määruel (varem „kaitse piisavuse määruel“), ii) asjakohastel kaitsemeetmetel või iii) eriolukordadeks kehtestatud erandil. Neid andmete edastamise üldpõhimõtteid on väljendatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklit 44 asendavas uues artiklis 44A,⁶⁶ milles on veel täpsustatud, et isikuandmete edastamine kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele on lubatud üksnes siis, kui andmete edastamisel järgitakse Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse teisi sätteid.
- (42) Mis puutub konkreetselt määrustesse, millega andmete edastamine heaks kiidetakse, on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45A lõikes 2 täpsustatud, et minister võib selliseid määruseid anda vaid juhul, kui ta leiab, et andmekaitse nõue on täidetud. See tähendab, et Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45A lõikes 3 ette nähtud võimalusele arvestada selliste määruste andmisel

⁶⁵ Open Rights Group & Anor, R (On the Application Of) vs. Secretary of State for the Home Department & Anor [2019] EWHC 2562 (Admin), punktid 40 ja 41.

⁶⁶ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 85 ja 7. lisa.

andmevoogude hõlbustamise soovitavust kehtib alati tingimus, et andmekaitse nõue peab olema täidetud. Andmekaitse nõuet käsitlev õiguslik standard on sätestatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse uue artikli 45B lõikes 1, mille kohaselt ei tohi andmeid vastuvõtvas riigis või rahvusvahelises organisatsioonis olla andmesubjektide kaitse tase oluliselt madalam kui Ühendkuningriigi vastavas andmekaitset käsitlevas õigusaktis andmesubjektide suhtes ettenähtud tase. Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45B lõikes 2 on esitatud nende elementide mitteammendav loetelu, mida tuleb kaaluda, kui hinnatakse nõudele vastavust, näiteks õigusriigi põhimõtte ja inimõiguste austamine, sõltumatu andmekaitseasutuse olemasolu ja volitused, õiguslike ja muude kaitsemeetmete rakendamise kord, riigist või organisatsioonist teistele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele isikuandmete edastamist käsitlevad normid, riigi või organisatsiooni asjakohased rahvusvahelised kohustused ja riigi või organisatsiooni põhiseadus või -kiri, traditsioonid ja kultuur. Kuigi uue artikli 45B lõikes 2 on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 45 loetletud elemendid ümber sõnastatud, on selles säilitatud loetelu peamised elemendid ja seega on loetelu jätkuvalt väga sarnane määruse (EL) 2016/679 V peatükis sätestatuga. Lisaks on Ühendkuningriigi ametiasutused kinnitanud, et minister võtab arvesse ka artikli 45B lõikes 2 loetlemata elemente, näiteks kolmanda riigi seadused ja tavad, mis puudutavad ametiasutuste juurdepääsu isikuandmetele riigi julgeoleku või õiguskaitse eesmärkidel, niivõrd kui need mõjutavad kaitse üldist taset. Peale selle leiavad Ühendkuningriigi ametiasutused, et Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45B lõike 2 mitteammendavas loetelus nimetatud teemade hindamisel on väga tähtis kolmanda riigi asjakohane kohtupraktika.

- (43) Määruste suhtes, millega andmete edastamine heaks kiidetakse, kohaldatakse ka edaspidi 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 182 sätestatud üldisi menetlusnõudeid, nagu on nähtud ette rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjenduses 77. Nimetatud menetluse raames peab minister Ühendkuningriigi kaitse piisavuse määruse vastuvõtmise ettepaneku tegemisel konsulteerima teabevolnikuga⁶⁷. Pärast seda, kui minister on kaitse piisavuse määruse vastu võtnud, esitatakse see parlamendile ja kohaldatakse nn negatiivse resolutsiooni menetlust, mille kohaselt võivad parlamendi mõlemad koad määrust kontrollida ja võtta 40 päeva jooksul vastu ettepaneku selle tühistamiseks⁶⁸.
- (44) Asjakohaste kaitsemeetmetega seoses on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 46 uues lõikes 1A sätestatud, et edastamine võib jätkuda üksnes siis, kui üldmääruse artikli 46 lõigetes 2 ja 3 loetletud dokumendis⁶⁹ on ette nähtud

⁶⁷ Vt digitaal-, kultuuri-, meedia- ja spordivaldkonna ministri ning teabevolniku büroo vaheline vastastikuse mõistmise memorandum teabevolniku rolli kohta seoses Ühendkuningriigi uue kaitse piisavuse hindamisega, kättesaadav aadressil <https://www.gov.uk/government/publications/memorandum-of-understanding-mou-on-the-role-of-the-ico-in-relation-to-new-uk-adequacy-assessments>.

⁶⁸ Kui määruse tühistamise ettepanek vastu võetakse, ei ole määrusel lõppkokkuvõttes mingit edasist õigusmõju.

⁶⁹ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 46 lõigete 2 ja 3 kohaselt kuuluvad edastamist võimaldavate dokumentide hulka avaliku sektori asutuste või organite vahelised õiguslikult siduvad ja täitmisele pööratavad dokumendid, siduvad kontsernisisised eeskirjad vastavalt Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklile 47, ministri määruses või teabevolniku väljaantud dokumendis täpsustatud standardsed andmekaitseklauslid, heakskiidetud toimimisjuhend ja heakskiidetud sertifitseerimismehhanism.

asjakohased kaitsemeetmed ja vastutav või volitatud töötaja või vastav avaliku sektori asutus leiab mõistlikult ja proportsionaalselt toimides, et andmekaitse nõue on täidetud. Uutes lisatud lõigetes 6 ja 7 on selgitatud, et andmekaitse nõue on täidetud, kui kohustuslike kaitsemeetmete abil on andmesubjektidele tagatud kaitse tase, mis ei ole pärast andmete edastamist oluliselt madalam tasemest, mis on nõutud Ühendkuningriigi andmekaitset käsitlevate õigusaktidega, st nagu ka määruse (EL) 2016/679 puhul, kehtivad samad õiguslikud nõuded nii määruste suhtes, millega andmete edastamine heaks kiidetakse, kui ka asjakohaste kaitsemeetmete suhtes. Samade lõigete kohaselt tuleb mõistlikkuse ja proportsionaalsuse kindlaksmääramisel arvesse võtta kõiki või tõenäolisi asjaolusid, mis on seotud andmete edastamise või edastamise laadiga, sealhulgas edastatavate isikuandmete olemust ja mahtu.

- (45) Eriolukordades kohaldatavate eranditega seoses on eriolukordades erandite kohaldamise tingimusi käsitlevas artiklis 49 tehtud tehnilisi muudatusi, mis viivad selle sätte vastavusse teistes sätetes tehtud muudatustega, kuid ei mõjuta Ühendkuningriigis isikuandmete kaitse taset. Peale selle on lisatud uus lõige 4A, et saavutada sama mõju mis 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 18 lõikel 1, millega on ministriale antud õigus täpsustada määrusega asjaolusid, mille alusel võib andmete edastamise tunnistada vajalikuks avalike huvidega seotud põhjustel. Viimaks on uue artikliga 49A saavutatud sama mõju mis 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 18 lõikel 2, millega on ministriale antud õigus kehtestada määrusega piiranguid andmete edastamisele, kui seda ei ole artikli 45A kohaselt heaks kiidetud (määrustega heakskiidetud edastamised) ja edastamine loetakse vajalikuks avalike huvidega seotud põhjustel.
- (46) Seoses Ühendkuningriigis andmete rahvusvahelist edastamist reguleerivate õigusnormide kohaldamisega on pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmist tehtud mitu muudatust.
- (47) Edastamist heakskiitvate määruste kohta on siiani vastu võetud kaks uut määrust, mis sarnanevad liidus kehtivate kaitse piisavuse otsustega, st määrus andmete edastamise kohta Korea Vabariiki ja edastamise kohta äriühingutele, kes täidavad ELi-USA andmekaitseraamistiku Ühendkuningriigi lisa nõudeid. Korea Vabariigi piisavuse määrus⁷⁰ jõustus 19. detsembril 2022 ja selle kohaselt võib isikuandmeid edastada Ühendkuningriigist Korea Vabariiki. ELi-USA andmekaitseraamistiku Ühendkuningriigi lisa, mille suhtes kehtiv asjakohane määrus⁷¹ jõustus 12. oktoobril 2023, tagab isikuandmete vaba liikumise neile organisatsioonidele USAs, kes on kinnitanud põhimõtete järgimist.
- (48) Asjakohaste kaitsemeetmetega seoses on Ühendkuningriik avaldanud oma andmekaitset käsitlevad lepingu tüüptingimused ning rahvusvahelise andmete edastamise lepingu⁷² ja ELi lepingu tüüptingimuste lisa, mis mõlemad jõustusid 2022. aasta märtsis. Rahvusvaheline andmete edastamise leping on Ühendkuningriigile omane mehhanism, mis tagab isikuandmete edastamisel asjakohased kaitsemeetmed ja sarnaneb mitmes aspektis ELi lepingu tüüptingimustega. Teabevolniku büroo väljaantud lisa loob Ühendkuningriigi vastutavatele ja volitatud töötajatele võimaluse tugineda rahvusvahelise

⁷⁰ Kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2022/1213/made>.

⁷¹ Kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2023/1028/made>.

⁷² Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/international-transfers/international-data-transfer-agreement-and-guidance/>.

andmeedastuse korral ELi lepingu tüüptingimustele Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse alusel. Teabevolniku büroo on koostanud ka andmete edastamise riskihindamise vahendi, et aidata Ühendkuningriigi organisatsioonidel hinnata rahvusvahelise edastamisega seotud riske.

- (49) Peale selle on Ühendkuningriigis lihtsustatud ka siduvate kontsernisest eeskirjade heakskiitmise protsessi: välja on antud uued suunised ja loodud nende eeskirjade heakskiitmise uusi võimalusi. 2022. aasta juulis avaldas teabevolniku büroo suunised ja võrdlustabelid, et selgitada Ühendkuningriigi Brexiti-järgset lähenemisviisi siduvate kontsernisest eeskirjade suhtes, ja 2023. aasta detsembris avaldati ELi siduvate kontsernisest eeskirjade lisa, et tagada liidu raamistiku alusel heakskiidetud kontsernisest eeskirjade kohtulik kaitstavus Ühendkuningriigis⁷³.
- (50) 2023. aasta juulis sai Ühendkuningriik globaalsete piiriüleste eraelu puutumatuse eeskirjade foorumi (*Global Cross-Border Privacy Rules (CBPR) Forum*) assotsieerunud liikmeks⁷⁴. Oluline on see, et liikmeks olemine ei hõlbusta andmete edastamist Ühendkuningriigist teistesse foorumisse kuuluvatesse riikidesse. Ühendkuningriik on selgitanud, et igasuguse isikuandmete edastamise korral Ühendkuningriigist kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele peavad olema täidetud Ühendkuningriigi õigusaktides sätestatud tingimused, mida on kirjeldatud eespool, eelkõige andmekaitse nõue, mille kohaselt ei tohi kaitse tase olla „oluliselt madalam“ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusele vastavast tasemest.
- (51) Nagu komisjon on juba selgitanud, ei taga piiriülese eraelu puutumatuse kaitse eeskirjad EList pärinevate isikuandmete kaitse piisavat taset. Eelkõige ei taga nad kohtulikult kaitstavaid üksikisiku õigusi⁷⁵. Seepärast on eriti tähtis see, et isegi kui Ühendkuningriik on globaalse piiriülese eraelu puutumatuse kaitse eeskirjade foorumi assotsieerunud liige, ei ole globaalse piiriülese eraelu puutumatuse kaitse eeskirjad Ühendkuningriigi andmekaitseõiguse järgi kehtiv edastamismehhanism. Kui asjaolud peaks muutuma, alandaks see isikuandmete kaitse taset, mis on praegu tagatud, kui

⁷³ Ühendkuningriigi teabevolniku büroosse saadeti pärast Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust väga palju siduvate kontsernisest eeskirjade taotlusi. Paljusid heakskiidetud siduvaid kontsernisest eeskirju ei saanud enam kasutada, sest pärast Brexiti sai kasutada vaid neid, mille heakskiitmiseks oli osalenud teabevolniku büroo, kuid need siduvaid kontsernisest eeskirju kohaldavad üksused pidid esitama teabevolniku büroole Ühendkuningriigi ajakohastatud isikuandmete kaitse määrusele vastavad dokumendid siduvate kontsernisest eeskirjade kohta.

⁷⁴ CBPR foorumisse kuuluvad Ameerika Ühendriigid, Kanada, Jaapan, Korea Vabariik, Filipiinid, Singapur, Taiwan ja Austraalia, kusjuures Mauritius, Dubai rahvusvaheline finantskeskus ja Bermuda on assotsieerunud liikmed, nagu Ühendkuningriiki.

⁷⁵ Vt näiteks G7 andmekaitseasutuste tehtud võrdlev analüüs isikuandmete kaitse üldmääruse sertifitseerimiskavade ja piiriülese eraelu puutumatuse kaitse eeskirjade süsteemi kohta, mis näitas, et süsteemide vahel on „märkimisväärsed erinevusi“, sealhulgas „täidetavuse ja õiguskaitse kättesaadavuse ning sõltumatu järelevalve ja valitsuse juurdepääsu puhul“. Kättesaadav aadressil <https://www.garanteprivacy.it/web/guest/home/docweb/-/docweb-display/docweb/10063165>.

Vt komisjoni 23. jaanuari 2019. aasta rakendusotsuse (EL) 2019/419 (isikuteabe kaitse seaduse raames Jaapani pakutava isikuandmete kaitse piisavuse kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/679) põhjendus 79; kättesaadav aadressil https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.076.01.0001.01.EST&toc=OJ:L:2019:076:TOC.

Vt ka artikli 29 töörühma arvamus 02/2014, milles käsitletakse ELi liikmesriikide andmekaitseasutustele esitatud siduvate kontsernisest eeskirjade ja APECi piiriüleste eraelu puutumatuse eeskirjade järgimise kinnitamise eest vastutavatele ametitele esitatud piiriüleste eraelu puutumatuse eeskirjade nõudeid, 6. märts 2014.

andmeid edastatakse EList Ühendkuningriiki. Seepärast jälgib komisjon tähelepanelikult selles valdkonnas toimuvat arengut.

2.2.6. *Automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste tegemine*

- (52) Kuigi on säilitatud mitu rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjenduses 54 hinnatud automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste tegemise normide elementi, on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega muudetud nende normide mõnda aspekti.
- (53) Esiteks on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse uues artiklis 22B kehtestatud isikuandmete eriliikide (määratletud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 9 lõikes 1) töötlemise üldine keeld tähtsate otsuste korral, mis põhinevad üksnes automatiseeritud töötlusel, millel on andmesubjektile õiguslikud tagajärjed või millel on talle samaväärne oluline mõju. Siiski on seal sätestatud ka kolm erandit sellest keelust: andmesubjekt on andnud selliseks töötlemiseks sõnaselge nõusoleku, otsus on vajalik andmesubjekti ja vastutava töötleja vahel lepingu sõlmimiseks või sõlmitud lepingu täitmiseks või töötlemine on nõutud või lubatud seadusega. Viimasel kahel juhul peab automatiseeritud töötlemine olema vajalik olulisel avaliku huviga seotud põhjusel⁷⁶. See üldine keeld ei kehti oluliste otsuste suhtes, mis põhinevad andmete muude kui erikategooriate automatiseeritud töötlemisel.
- (54) Lisaks on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärusesse lisatud uues artiklis 22A selgitatud „üksnes automatiseeritud töötlusel põhineva“ otsuse määratlust, sätestades, et see on otsus, mille tegemises on sisuliselt osalenud inimene. Tähtis on see, et vastutav töötleja peab hindama, mil määral aitab profiilianalüüs kaasa otsuse tegemisele, et määrata kindlaks, kas inimese kaasamine on olnud sisuline. Peale selle on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse määruse artiklil 22A selgitatud, et „oluline otsus“ on selline, mis tekitab õigusliku või samaväärselt olulise mõju andmesubjektile⁷⁷.
- (55) Teiseks on Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse uues artiklis 22C nähtud vastutavatele töötlejatele ette kohustus võtta meetmeid, et pakkuda asjakohaseid kaitsemeetmeid iga olulise otsuse jaoks, mis põhineb täielikult või osaliselt isikuandmetel ja üksnes automaatsel töötlemisel (sh muude kui erikategooria andmete töötlemisel). Need kaitsemeetmed peavad sisaldama andmesubjekti teavitamist otsustamisprotsessist, võimaldama andmesubjektil vaidlustada otsus või esitada märkusi ja tagama, et andmesubjekt saab taotleda inimese sekkumist otsuse tegemise protsessi.⁷⁸
- (56) Samuti antakse Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse uue artikliga 22D ministrile õigus anda teiseseid õigusakte, et määratleda, mis on ja mis ei ole sisuline inimese kaasamine ja milliseid otsuseid peetakse ja milliseid mitte sellisteks, millel on andmesubjektile samaväärne oluline kahjulik mõju. Samuti võimaldab see ministril anda teiseseid õigusakte, et i) lisada uusi kaitsemeetmeid, ii) kehtestada nõudeid, mis täiendavad olemasolevaid kaitsemeetmeid, ja iii) määratleda meetmed, mis ei vasta

⁷⁶ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 22B, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 1.

⁷⁷ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 22A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 1.

⁷⁸ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 22C, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 1.

kaitsemeetmetele⁷⁹. Oluline on see, et Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 22D kohaselt peab minister enne määruste vastuvõtmist konsulteerima teabevolniku bürooga,⁸⁰ määrustega ei tohi muuta Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklit 22C⁸¹ ning nende suhtes kehtib kinnitav resolutsiooni menetlus,⁸² mis tähendab, et määrused ei saa jõustuda enne, kui Ühendkuningriigi parlamendi mõlemad koad on need heaks kiitnud.

- (57) Kuigi andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on seega muudetud automatiseeritud töötusel põhinevate otsuste raamistikku, on oluline märkida, et jätkuvalt on Ühendkuningriigis automatiseeritud töötusel põhinevate otsuste tegemist reguleerivas õigusraamistikus ette nähtud peamised kaitsemeetmed, mille järgi on nõutud õigus inimsekkumisele alati, kui olulisi otsuseid tehakse automaatse isikuandmete töötlemise alusel, st tuginedes tundlike ja mittetundlike isikuandmete töötlemisele⁸³. Lisaks ei mõjuta Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruses automatiseeritud töötusel põhinevate otsuste tegemise suhtes sätestatud erieeskirjad tõenäoliselt liidust Ühendkuningriiki edastatud isikuandmete kaitse taset, nagu komisjon on märkinud varasemates kaitse piisavuse otsustes⁸⁴. Liidus kogutud isikuandmete puhul teeb kõik automatiseeritud töötlemisel põhinevad otsused tavaliselt liidu vastutav töötleja (kellel on otsene suhe asjaomase andmesubjektiga) ja nende suhtes kohaldatakse seega määruses (EL) 2016/679 sätestatud nõudeid.

2.3. Järelevalve ja täitmise tagamine

2.3.1. Sõltumatu järelevalve

- (58) Ühendkuningriigis kontrollib ja tagab andmekaitseraamistiku nõuete täitmist sõltumatu andmekaitse järelevalveasutus, nagu on analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 85–91. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on reformitud selle asutuse juhtimisstruktuuri ja loodud juriidilisest isikust teabekomisjon, mis asendab teabevolniku büroo, mis oli ühest füüsilisest isikust koosnev eraldiseisev juriidiline isik.
- (59) Täpsemalt kaotatakse pärast andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses ette nähtud juhtimismeetmete rakendamata hakkamist teabevolniku büroo ning selle ülesanded, töötajad ja vara antakse teabevolniku büroolt üle teabekomisjonile. Teabekomisjon koosneb tegevliikmetest ja mitte-tegevliikmetest⁸⁵. Samuti on seaduses nähtud ette, et teabekomisjoni esimehe rolli võtab üle teabevolnik, kes on üks mitte-tegevliikmetest⁸⁶. Peale selle on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses

⁷⁹ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 22D, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 1. Iga selle volituse alusel kehtestatud määrus peab läbima kinnitava resolutsiooni menetluse, millega tagatakse parlamendi järelevalve. Määrustega ei saa muuta artiklis 22C sätestatud nõudeid.

⁸⁰ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 182 lõige 2.

⁸¹ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 22D lõige 4.

⁸² Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 22D lõige 5.

⁸³ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 22C lõige 2, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõikega 1.

⁸⁴ Vt näiteks komisjoni 23. jaanuari 2019. aasta rakendusotsuse (EL) 2019/419 (isikuteabe kaitse seaduse raames Jaapani pakutava isikuandmete kaitse piisavuse kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/679) põhjendus 94 ja komisjoni 17. detsembri 2021. aasta rakendusotsuse (EL) 2022/254 (mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusel (EL) 2016/679 ning käsitleb isikuandmete kaitse seaduse kohast isikuandmete piisavat kaitset Korea Vabariigis) põhjendus 81.

⁸⁵ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 3 alapunkt 1.

⁸⁶ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvid 117, 118, 119 ja 120 koos 14. lisaga.

sätetatud, et kuivõrd see on ülesannete üleandmise tulemusena asjakohane, käsitatakse viiteid teabevolnikule kõikides õigusaktides või muudes dokumentides (olenemata nende vastuvõtmise või koostamise ajast) viidetena teabekomisjonile. Oma ülesannete täitmiseks võib komisjon luua komiteesid ja delegeerida ülesandeid liikmele, töotajale või komitee komisjonile⁸⁷ ning reguleerida enda ja komiteede menetlusi, sealhulgas seoses kvoorumiga ja häälteenamuse alusel otsustamisega. Need menetlused tuleb avalikustada⁸⁸.

- (60) Oluline on see, et teabekomisjoni sõltumatuse suhtes kehtivad samad kaitsemeetmed, sealhulgas seoses teabekomisjoni esimehe ametisse määramise ja ametist tagandamise eeskirjadega, mida on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 87–90⁸⁹. Samased kaitsemeetmed kehtivad ka teabekomisjoni mitte-tegevliikmete suhtes. Teabekomisjoni esimehe määrab ametisse Tema Majesteet ministri soovitusel. Esimees valitakse vastavalt saavutustele ning õiglase ja avatud konkursi alusel⁹⁰. Mitte-tegevliikmed määrab pärast esimehega konsulteerimist ametisse minister. Kandidaadi saab ametisse nimetamiseks esitada ja ametisse nimetada üksnes siis, kui ta on valitud vastavalt saavutustele õiglase ja avatud konkursi tingimustel ning minister on veendunud, et kandidaadil ei ole huvide konflikti⁹¹. Tegevliikmed on teabekomisjoni töotajad, kelle töötamise tingimused määravad mitte-tegevliikmed⁹². Tegevjuhi määravad pärast ministriga konsulteerimist ametisse teabekomisjoni esimees ja teised mitte-tegevliikmed. Ka tegevliikmed nimetatakse ametisse vastavalt saavutustele õiglase ja avatud konkursi alusel⁹³.
- (61) Esimehe võib ametist tagandada Tema Majesteet mõlema parlamendikoja pöördumise alusel ja üksnes siis, kui minister on esitanud sellele parlamendikojale aruande, milles ta kinnitab oma veendumust, et esimees on pannud toime tõsise üleastumise, tal on huvide konflikt, ta ei ole järginud võimaliku huvide konfliktiga seotud konkreetseid teabe avaldamise nõudeid või ei ole suuteline, sobiv või valmis täitma esimehe ülesandeid⁹⁴. Mitte-tegevliikmed võib ametist vabastada ainult minister, kui ta on veendunud, et õigusaktides kehtestatud konkreetsete tingimused on täidetud. Nende hulka kuuluvad huvide konflikt, tõsine üleastumine või see, et isik ei ole suuteline, sobiv või valmis täitma esimehe ülesandeid. Mis puutub täiendavatesse kaitsemeetmetesse, siis peab minister vastava otsuse avalikustama ja esitama asjaomasele liikmele teate ametist tagandamise põhjuste kohta⁹⁵.
- (62) Teabekomisjoni põhiülesanne on jätkuvalt andmekaitseraamistiku järelevalve ja täitmise tagamine Ühendkuningriigis, et kaitsta üksikisikute põhiõigusi ja -vabadusi⁹⁶. Teabekomisjoni ülesande kohta tagada isikuandmete kaitse piisav tase on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses konkreetsetelt nõutud, et teabekomisjon peab võtma arvesse andmesubjektide, vastutavate töötajate ja teiste poolte huve ning üldise

⁸⁷ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punktid 13 ja 14.

⁸⁸ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkt 16.

⁸⁹ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 52 ja 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse eelnõu paragrahviga 114A.

⁹⁰ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 5 alapunkt 1 ning punkti 3 alapunkt 2.

⁹¹ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 3 alapunkt 2 ning punktid 5 ja 6.

⁹² 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkt 11.

⁹³ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 5 alapunkt 2.

⁹⁴ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 7 alapunktid 6 ja 7.

⁹⁵ 2018. aasta andmekaitseseaduse lisa 12A punkti 9 alapunktid 6, 7, 8 ja 9.

⁹⁶ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 51.

avaliku huvi küsimusi ja suurendama üldsuse usaldust seoses isikuandmete töötlemisega⁹⁷. Neid eesmärke on käsitletud ka määruse (EL) 2016/679 põhjenduses 7.

- (63) Lisaks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses täpsustatud, et teabekomisjon võtab andmekaitsealaste õigusaktide alusel oma ülesandeid täites arvesse innovatsiooni ja konkurentsi edendamist, süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise tähtsust, vajadust kaitsta avalikku ja riigi julgeolekut ning laste kaitsmisega seotud erivajadusi⁹⁸. Lisaks tunnistatakse ELi andmekaitseõiguses vajadust leida isikuandmete kaitse ja mitme muu põhiõiguse ja eesmärgi (nagu majanduslik ja sotsiaalne areng, julgeolek ja õigus ning ettevõtlusvabadus) vahel⁹⁹.

2.3.2. Täitmise tagamine, sealhulgas sanktsioonid

- (64) Teabekomisjoni volitused ja ülesanded vastavad jätkuvalt määruse (EL) 2016/679 vastavates artiklites sätestatud liikmesriikide andmekaitse järelevalveasutuste volitustele ja ülesannetele,¹⁰⁰ nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 91–95.
- (65) Mõne volituse teostamist on konkreetsemalt selgitatud andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses.
- (66) Ühelt poolt on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduses selgitatud, et teabekomisjon võib nõuda teabenõude volituse alusel konkreetseid dokumente ja teavet¹⁰¹. Teiselt poolt lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega teabekomisjonile kaks uut uurimisvolitust: uus volitus nõuda aruandeid¹⁰² ja uus volitus esitada vastutavale töötlejale, keda kahtlustatakse Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse või 2018. aasta andmekaitseseaduse rikkumises, nn küsitlusteade¹⁰³.
- (67) Seoses teabekomisjoni volituste teostamisega on teabevollinik alates rakendusotsuse (EL) 2021/1772 jõustumisest menetlenud igal aastal ligikaudu 40 000 andmesubjektide esitatud kaebust, mis on enam-vähem sama palju kui siis, kui

⁹⁷ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 91, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahv 120A.

⁹⁸ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 91, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahv 120B. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse uus paragrahv 120C, mille kohaselt peab teabekomisjon koostama ja avaldama strateegia, mis muu hulgas kajastab seda, kuidas komisjon eespool nimetatud teemasid arvesse võtab ja kuidas on kavas edendada regulatiivseid ülesandeid täites majanduskasvu.

⁹⁹ Vt eelkõige määruse (EL) 2016/679 põhjendused 2 ja 4 ning artikkel 23.

¹⁰⁰ Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklid 57 ja 58.

¹⁰¹ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 97, millega muudetakse 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 142. Nii Ühendkuningriigis kui ka ELis hindavad andmete kaitset reguleerivad asutused oma tegevuse osana tehnoloogia mõju digimajanduse vastu usalduse loomisele ja andmekaitse rolli digimajanduse vastu usalduse loomises. Vt nt Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu 2024. aasta aruanne, lk 12: „Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu on dünaamiline koostöökoogu, kellel on keskne roll kogu Euroopas andmekaitsega seotud õigusaktide järjepideva kohaldamise tagamisel. Andmekaitsekoostöökoogu esimehe vaatenurgast pean ma organisatsiooni üksikisikute eraelu puutumatuse õiguse kaitsjaks, kes loob oskuslikult tasakaalu innovatsioonivajaduste ja majanduskasvu vahel.“

¹⁰² Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 98, millega muudetakse 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 146.

¹⁰³ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahv 100, millega lisati 2018. aasta andmekaitseseadusesse paragrahv 148A.

Ühendkuningriik kuulus ELi ja kohaldas määrust (EL) 2016/679¹⁰⁴. Teabevinik viis ametikohustusi täites läbi ka uurimisi, mis olid seotud mitmesuguste sektorite ja nõuete järgimise küsimustega, sealhulgas andmesubjektide õigustega¹⁰⁵.

- (68) Täitmise tagamise meetmetena on teabevinik alates rakendusotsuse (EL) 2021/1772 jõustumisest teinud 120 noomitust, esitanud 32 teabenõuet, 3 hindamisteadet ja 12 täitmisteadet, teinud 2 hoiatust ja määranud 12 trahvi¹⁰⁶. Nende hulka kuuluvad mitu olulist rahalist karistust, mis määrati Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse ja 2018. aasta andmekaitseseaduse alusel. Näiteks määras teabevinik 2023. aasta aprillis 12,7 miljoni naelsterlingi suuruse trahvi sotsiaalseaduse rikkumisele laste andmete väärkasutamise eest¹⁰⁷. 2025. aasta märtsis määrati 3,07 miljoni naelsterlingi suurune trahv tarkvarafirmale selle eest, et nad ei taganud andmete piisavat turvalisust, seades seeläbi ohtu üle 70 000 inimese andmed¹⁰⁸. Alles hiljuti, 2025. aasta juunis, määras teabevinik 2,31 miljoni naelsterlingi suuruse trahvi geneetilise testimisega tegelevale ettevõtjale, kes ei kohaldanud Ühendkuningriigi kasutajate isikuandmete kaitsmiseks asjakohaseid turvameetmeid, mille tagajärjeks oli ulatuslik küberrünne 2023. aastal¹⁰⁹.
- (69) Alates rakendusotsuse (EL) 2021/1772 jõustumisest on teabeviniku büroo koostanud ja avaldanud palju suuniseid, arvamusi ja muid juhendavaid dokumente, milles on selgitatud andmekaitse normide kohaldamist olulistest valdkondades (nagu näotuvastus, õiglus tehiskäsitööl kasutamisel, laste andmed, otseturundus, videovalve, õigus tutvuda isikuandmetega, läbipaistvus tervishoiu ja hoolekande valdkonnas jne) ja mitmesugustele sihtrühmadele, sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, konkreetsed asutused, nt koolid, lasteaiad või väikesed avaliku sektori asutused, samuti ettevõtjad üldiselt, üldsus või andmesubjektid¹¹⁰.

3. ASJAKOHASED ARENGUSUUNAD SEoses JUURDEPÄÄSUGA EUROOPA LIIDUST EDASTATUD ISIKUANDMETELE JA NENDE KASUTAMISEGA ÜHENDKUNINGRIIGIS ASUVATE AVALIKU SEKTORI ASUTUSTE POOLT

3.1. Üldine õigusraamistik

- (70) Ühendkuningriik on jätkuvalt Euroopa Nõukogu liige, järgib Euroopa inimõiguste konventsiooni ja allub Euroopa Inimõiguste Kohtule. Seega kehtivad tema suhtes ka rahvusvahelises õiguses sätestatud kohustused, nagu on kirjeldatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 116–119, mis loovad raamistiku valitsuse isikuandmetele juurdepääsu süsteemile, lähtudes Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni osalisena samasugustest põhimõtetest,

¹⁰⁴ Teabeviniku 2021.–2022., 2022.–2023. ja 2023.–2024. aasta aruanded. Vt ka komisjoni rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendus 96.

¹⁰⁵ Teabeviniku 2023.–2024. aasta aruanne, lk 41.

¹⁰⁶ Teabeviniku 2021.–2022., 2022.–2023. ja 2023.–2024. aasta aruanded.

¹⁰⁷ Nende ja täiendavate täitemeetmete kohta leiab lisateavet teabeviniku veebisaidilt, mis on kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/action-weve-taken/enforcement/>.

¹⁰⁸ Lisateave on kättesaadav järgmisel aadressil: <https://ico.org.uk/action-weve-taken/enforcement/2025/03/advanced-computer-software-group-limited/>.

¹⁰⁹ Lisateave on kättesaadav järgmisel aadressil: <https://ico.org.uk/action-weve-taken/enforcement/2025/06/23andme/>.

¹¹⁰ Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/>.

kaitsemeetmetest ja üksikisiku õigustest nagu need, mis kehtivad 27 liikmesriigi suhtes ja kajastuvad suurel määral Euroopa Liidu Kohtu asjaomases praktikas.

- (71) 2018. aasta andmekaitseseadusega on jätkuvalt tagatud konkreetsed andmekaitsega seotud kaitsemeetmed ja õigused juhul, kui andmeid töötlevad Ühendkuningriigi avaliku sektori asutused, sealhulgas õiguskaitse- ja riiklikud julgeolekuasutused, nagu on analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 121–132. Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on vaid vähesel määral ja konkreetsel eesmärgil muudetud 2018. aasta andmekaitseseaduse neid osi, milles on sätestatud normid isikuandmete töötlemiseks kriminaalõiguskaitse (2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa) ja riigi julgeoleku (2018. aasta andmekaitseseaduse 4. osa) kontekstis.
- (72) Seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuse täitmisele pööramise eesmärgil, sealhulgas avalikku julgeolekut ähvardavate ohtude eest kaitsmiseks ja nende ennetamiseks, on 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osaga jätkuvalt tagatud selliste põhimõtete, õiguste ja kohustuste järgimine, mis sarnanevad direktiivis (EL) 2016/680 sätestatutega¹¹¹.
- (73) Täpsemalt võttis komisjon käesoleva otsusega samal kuupäeval direktiivi (EL) 2016/680 artikli 36 lõike 3 alusel vastu otsuse, milles järeldati, et Ühendkuningriigi kriminaalõiguskaitseasutustes andmete töötlemisele kohaldatava andmekaitse korraga on tagatud kaitsetase, mis sisuliselt vastab direktiiviga (EL) 2016/680 tagatud kaitsetasemele.
- (74) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on muudetud ja konsolideeritud 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa olemasolevaid erandeid, mida pädevad asutused riigi julgeoleku eesmärgil kasutada saavad. Riigi julgeoleku erand võimaldab pädevatel ametiasutustel jätta 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osa teatav säte kohaldamata, kui sellest sättest erandi tegemine on vajalik riigi julgeoleku tagamiseks¹¹². Selles võetakse arvesse Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse (sätestatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 26) ja 2018. aasta

¹¹¹ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 69 lisati 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 33 uue lõikena 1A ja paragrahvina 40A nõusoleku määratlus ja nõusolekule tuginemise tingimused, nagu need on sätestatud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 lõikes 11 ja artiklis 7 (mis vastavad määruse (EL) 2016/679 vastavatele sätetele), ja seega selgitatakse nõusoleku mõistet ja nõusolekule tuginemise tingimusi juhul, kui seda kasutatakse õigusliku alusena pädevas asutuses isikuandmete töötlemiseks kriminaalõiguskaitse eesmärgil. Lisaks on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 71 lõigetes 7 ja 8 veidi täpsustatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 36 lõike 1 sõnastust. Viimaks on asjakohastel juhtudel andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega tehtud Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse muudatused, nagu on kirjeldatud paragrahvis 2, kajastatud ka 2018. aasta andmekaitseseaduse 3. osas – vt näiteks paragrahvi 74 lõiked 2–5 tundlike isikuandmete töötlemise kohta, paragrahvi 76 lõiked 4–6 andmesubjekti taotlusele vastamise tähtaegade kohta, paragrahvi 78 lõiked 2–3 andmesubjekti taotlusega seotud otsingute kohta ning paragrahvi 80 lõiked 3–5 automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste tegemise kohta.

¹¹² 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 78A lõige 1, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 88. Erand võimaldab kooskõlas 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 78A lõigetega 2–4 jätta kohaldamata andmekaitse põhimõtted (välja arvatud õiguspärasuse põhimõte ning tundlike andmete töötlemise tingimused ja kaitsemeetmed), üksikisikute õigused, vastutava ja volitatud töötleja kohustused isikuandmetega seotud rikkumiste korral ja rahvusvahelise edastamise eeskirjade teatavad osad ning mõned teabevoliniku volitused, mis puudutavad kontrolli tegemist ning täitemeetmete võtmist.

andmekaitseseaduse 4. osa (sätestatud 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 110) alusel toimuva isikuandmete töötlemise kohta ette nähtud riigi julgeolekuga seotud erandeid.

- (75) Riigi julgeoleku erandile kehtivad samad piirangud ja kaitsemeetmed kui Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruses ja 2018. aasta andmekaitseseaduse 4. osas ette nähtud eranditele, mida on analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 64–67 ja 126. Eelkõige võib erandit kohaldada ainult juhul, kui see on vajalik riigi julgeoleku kaitsmiseks, ja selleks vajalikus ulatuses. See ei ole üldine erand ning vastutav töötleja peab erandile tuginemiseks kaaluma iga üksikjuhtu eraldi¹¹³. Peale selle peab erandi kohaldamine olema kooskõlas inimõiguste normidega (mis on sätestatud 1998. aasta inimõiguste seaduses ja Euroopa inimõiguste konventsioonis), mille kohaselt peab igasugune sekkumine eraelu puutumatuse õigustesse olema demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne¹¹⁴. Seda kinnitatakse ka teabevolniku büroo suunistes riigi julgeoleku erandi kohaldamise kohta¹¹⁵.
- (76) Lisaks võib andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega tehtud muudatuste¹¹⁶ alusel kriminaalõiguskaitseasutustes konkreetsele andmete töötlemisele kohaldada ka 2018. aasta andmekaitseseaduse 4. osa sätteid, mida tavaliselt kohaldatakse üksnes andmete töötlemisele riiklikes julgeolekuasutustes.
- (77) Kuigi riigi julgeoleku eesmärgil töötlemisele kohalduv andmekaitse kord laieneb seega konkreetsetes olukordades ka andmete töötlemisele kriminaalõiguskaitseasutustes, kehtib see üksnes konkreetsete asjaolude korral ning juhul, kui järgitakse rangeid tingimusi ja kaitsemeetmeid, st siis, kui i) pädev asutus on liigitatud „nõuetele vastavaks pädevaks asutuseks“ ministri määrusega, mille peab heaks kiitma parlament,¹¹⁷ ja ii) minister määrab teatistes konkreetse töötlemistoimingu, mille teeb nõuetele vastav pädev asutus. Oluline on see, et minister võib määrata toimingu vaid siis, kui ta leiab, et töötlemistoimingu määramine on vajalik riigi julgeoleku kaitsmise eesmärgil, st siis, kui kriminaalõiguskaitseasutus tegutseb riigi julgeoleku eesmärgil ja töötlemistoimingu teeb nõuetele vastav pädev asutus kaasvastutava töötlejana koos vähemalt ühe luureteenistusega¹¹⁸. Täiendavate kaitsemeetmetena peab minister enne määramisteate väljaandmist konsulteerima teabevolnikuga,¹¹⁹ teate tekst tuleb üldjuhul avaldada¹²⁰ ja isik, keda määramisteade

¹¹³ Vt Baker vs. Secretary of State for the Home Department [2001] UKIT NSA2 (edaspidi „Baker vs. Secretary of State“).

¹¹⁴ Vt ka Guriev vs. Community Safety Development (United Kingdom) Ltd, [2016], EWHC 643 (QB), punkt 45; Lin vs. Commissioner of the Police for the Metropolis [2015], EWHC 2484 (QB), punkt 80.

¹¹⁵ Vt teabevolniku suunised riigi julgeoleku ja riigikaitse erandi kohta, kättesaadavad aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/exemptions/national-security-and-defence-exemption-a-guide>.

¹¹⁶ Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvid 89 ja 90.

¹¹⁷ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 82 lõiked A1, 2A ja 4, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 89 lõikega 2.

¹¹⁸ Paragrahvi 82A lõiked 1 ja 2, mis lisati andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 89 lõikega 3. Täiendavate kaitsemeetmetena peab minister enne määramisteate väljaandmist konsulteerima teabevolnikuga (vt 2018. aasta andmekaitseseaduse uus paragrahvi 82A lõige 8), põhimõtteliselt peab avaldama teate teksti (vt uue paragrahvi 82D lõige 1), välja arvatud 2018. aasta andmekaitseseaduse uue paragrahvi 82D lõikes 3 sätestatud erandite korral, ja isik, keda määramisteade otse puudutab, võib taotleda kohtulikku kontrolli (vt 2018. aasta andmekaitseseaduse uus paragrahv 82E).

¹¹⁹ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 82A lõige 8.

otse puudutab, võib taotleda kohtulikku kontrolli¹²¹. Seega on selle muudatuse eesmärk sisuliselt selgitada, et kui Ühendkuningriigi asutustel on pädevus tegutseda nii õiguskaitse kui ka riigi julgeoleku valdkonnas ja nad töötlevad andmeid viimati nimetatud valdkonnas ülesandeid täites, kohaldatakse riiklike julgeolekuteenistuste jaoks kehtestatud andmekaitsekorda.

- (78) 2018. aasta andmekaitseseaduse 4. osa kohaldatakse juhtudel, kui andmeid töötlevad Ühendkuningriigi luureteenistused. Jätkuvalt on selles sätestatud peamised andmekaitsepõhimõtted, kehtestatud andmete eriliikide töötlemise tingimused ja andmesubjektide õigused ning nõutud lõimitud andmekaitset ja reguleeritud andmete edastamist, nagu on kirjeldatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 125–132.
- (79) Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega on seda korda muudetud vaid vähesel määral. Seoses 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvis 94 sätestatud andmesubjektide õigusega tutvuda isikuandmetega on andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega lisatud uus lõige 2A, milles selgitatakse, et andmesubjektil on õigus asjakohasele teabele ainult siis, kui vastutav töötleja suudab seda teavet anda mõistliku ja proportsionaalse otsingu tulemusena¹²². Nagu on selgitatud põhjenduses 35, annab see muudatus aluse õigusele tutvuda isikuandmetega kooskõlas kehtestatud õiguslike nõuetega, milles on võetud arvesse andmesubjekti huve. Kuigi automatiseeritud töötlusel põhinevate otsuste tegemisel on vastutaval töötlejal jätkuvalt keelatud teha otsust, mis mõjutab oluliselt andmesubjekti, tuginedes üksnes andmesubjektiga seotud isikuandmete automatiseeritud töötlemisele, välja arvatud siis, kui selline otsus on nõutud või lubatud seadusega, andmesubjekt on andnud nõusoleku selle põhjal otsuse tegemisele või selline otsus tehakse lepingu alusel;¹²³ andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega lisati 2018. aasta andmekaitseseaduse 4. osas¹²⁴ mõiste „üksnes automatiseeritud töötlemisel põhinev otsus“ kohta sama määratlus, mis sisaldub Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 22A ja mida on analüüsitud käesoleva otsuse põhjenduses 53.

3.2. Asjakohased arengusuunad seoses juurdepääsuga andmetele ja andmete kasutamisega Ühendkuningriigi avaliku sektori asutuste poolt kriminaalõiguskaitse eesmärkidel

- (80) Ühendkuningriigi õiguses kehtivad endiselt isikuandmetele juurdepääsu ja nende kriminaalõiguskaitse eesmärkidel kasutamise olulised piirangud ning selles valdkonnas on ette nähtud järelevalve- ja õiguskaitsemehhanismid, nagu on analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 134–174.

3.2.1. Õiguslik alus ja kohaldatavad piirangud/kaitsemeetmed

- (81) Ühendkuningriigi õiguskorra järgi on ettevõtjatelt kriminaalõiguskaitse eesmärkidel isikuandmete kogumine lubatud läbiotsimis- ja andmeesitamismääruste alusel, millele

¹²⁰ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahvi 82D lõige 1, mille suhtes kohaldatakse seaduse uue paragrahvi 82D lõiget 3.

¹²¹ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 82E.

¹²² Andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 78 lõige 4.

¹²³ 2018. aasta andmekaitseseaduse paragrahv 96.

¹²⁴ 2018. aasta andmekaitseseaduse uue paragrahvi 96 lõike 4 kohaselt põhineb otsus täielikult automatiseeritud töötlusel, kui otsustamine ei sisalda võimalust, et inimene nõustub otsusega, lükkab selle tagasi või mõjutab seda. Vt andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seaduse paragrahvi 80 lõike 4 punkt c.

kehtivad rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 135–138 kirjeldatud tingimused ja kaitsemeetmed.

- (82) Lisaks on spionaažist, sabotaažist ja välisjõudude huvides tegutsevatest isikutest tulenevate ohtude vastu võitlemisele suunatud 2023. aasta riikliku julgeoleku seadusega¹²⁵ antud Ühendkuningriigi politseile uued volitused ruumidesse sisenemiseks, läbiotsimiseks ja kinnipidamiseks, sealhulgas võimalus saada isikuandmeid, kui on põhjendatud alus kahtlustada, et leitakse võimalikku tõendusmaterjali selle kohta, et toime on pandud või võidakse panna mõni 2023. aasta riikliku julgeoleku seadusele vastav raske süütegu või välisjõudude ohustav tegevus¹²⁶. Nende volituste suhtes kehtivad tingimused ja kaitsemeetmed, mis sarnanevad nendega, mida analüüsi rakendusotsuses (EL) 2021/1772 vastava perioodi kohta. Eelkõige on nende volituste kasutamiseks vaja luba, mille annab sõltumatu kohtunik läbiotsimis-, andmeesitamis- või selgitava määruse vormis politseikonstaabli või uurija taotlusel¹²⁷. Konfidentsiaalse teabe, näiteks ajakirjandusliku materjali või kutsesaladuse alla kuuluva teabe suhtes kohaldatakse erikaitsemeetmeid¹²⁸. Lisaks on 2023. aasta riikliku julgeoleku seadusega kehtestatud avalikustamise,¹²⁹ klientide andmete¹³⁰ ja kontode jälgimise määruste¹³¹ kohta ette nähtud, et need annab kohtunik välja vastava ametniku taotluse alusel ning nende suhtes kohaldatakse eritingimusi ja -kaitsemeetmeid; sealhulgas on ette nähtud, et määrust taotletakse konkreetse isiku puhul mõne välisjõudude ohustava tegevuse uurimiseks, et määrus aitab kaasa uurimisele ja seda ei kasutata kutsesaladuse alla kuuluva või muul moel välistatud teabe, näiteks ajakirjandusliku materjali ja teatavate terviseandmete saamiseks¹³².
- (83) Nagu on kirjeldatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 139–141, on Ühendkuningriigi õigusraamistikus antud konkreetsetele õiguskaitseasutustele, näiteks riiklikule kuritegevusevastase võitluse ametile ja Londoni politseiametile õigus kasutada 2016. aasta uurimisvolituste seaduse alusel suunatud uurimisvolitusi¹³³ raskete kuritegude tõkestamiseks või avastamiseks. Need õiguskaitseasutused võivad

¹²⁵ Kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/32/contents/enacted>.

¹²⁶ 2023. aasta riikliku julgeoleku seaduse 2. lisa. 2023. aasta riikliku julgeoleku seaduse järgi on asjakohased süüteod näiteks kaitstud teabe saamine või avalikustamine (paragrahv 1), ärisaladuste saamine või avalikustamine (paragrahv 3), välisriigi luureteenistuse abistamine (paragrahv 4), sabotaaž (paragrahv 12) või konkreetne keelatud tegevus kavatsusega tekitada välisjõudude huvides sekkuvat mõju (paragrahv 13).

¹²⁷ Vt 2023. aasta riikliku julgeoleku seaduse 2. lisa punkti 2 alapunkt 1, punkti 3 alapunkt 1, punkti 4 alapunkt 1 ja punkti 10 alapunkt 1.

¹²⁸ Vt 2023. aasta riikliku julgeoleku seaduse 2. lisa punkti 2 alapunkti 4 alapunkt b, punkti 3 alapunkti 4 alapunktid b ja c, punkti 4 alapunkti 4 alapunktid b ja c ning punkti 10 punkt 1.

¹²⁹ 2023. aasta riikliku julgeoleku seaduse 3. lisa kohase avaldamiskorraldusega võib ametnik kohustada isikut andma uurimisega seotud teavet, esitama dokumente ja/või vastama küsimustele, et teha kindlaks välisjõudude ohustava tegevusega seotud vara, sealhulgas sellise vara liikumine või kasutamine.

¹³⁰ 2023. aasta riikliku julgeoleku seaduse 4. lisa kohase klienditeabekorraldusega võib ametnik kohustada finantsasutust esitama klienditeavet konkreetse isiku kohta.

¹³¹ 5. lisa kohase kontojälgimiskorraldusega võib ametnik nõuda finantsasutusest korralduses täpsustatud teabe esitamist korralduses täpsustatud viisil ja kindla perioodi kohta, mis ei tohi olla pikem kui 90 päeva.

¹³² 2023. aasta riikliku julgeoleku seaduse 3. lisa punkti 2 alapunkt 1, 4. lisa punkt 1, 5. lisa punkt 1.

¹³³ 2016. aasta uurimisvolituste seadusega (vt <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2016/25/contents/enacted>) asendati mitu seadust, mis käsitlesid side pealtkuulamist, seadmete töösse sekkumist ja sideandmete hankimist, eelkõige 2000. aasta uurimisvolituste reguleerimise seaduse I osa, mis moodustas õiguskaitseasutuste ja riiklike julgeolekuasutuste uurimisvolituste kasutamise varasema üldise õigusliku aluse.

kasutada järgmisi uurimisvolitusi: suunatud pealtkuulamine (2016. aasta uurimisvolituste seaduse 2. osa), sideandmete hankimine (2016. aasta uurimisvolituste seaduse 3. osa) ja suunatud sekkumine seadmete töösse (2016. aasta uurimisvolituste seaduse 5. osa). Kui minister annab 2016. aasta uurimisvolituste seaduse 4. osa alusel välja säilitamisteatised, võivad sellest kasu saada ka õiguskaitseasutused, kes pääsevad säilitatud sideandmetele ligi 2016. aasta uurimisvolituse 3. osas sätestatud sideandmete kogumise volituse alusel.

- (84) Alates rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmisest moodustab 2016. aasta uurimisvolituste seadus koos Inglismaa, Walesi ja Põhja-Iirimaa 2000. aasta uurimisvolituste reguleerimise seaduse ja Šotimaa 2000. aasta uurimisvolituste reguleerimise seadusega (Šotimaa) jätkuvalt õigusliku aluse ning selles on nähtud ette volituste kasutamise suhtes kohaldatavad piirangud ja kaitsemeetmed, nagu on kirjeldatud rakendusotsuses (EL) 2021/1772. Oluline on õigusraamistikus jätkuvalt sisalduv nõue, et nende volituste teostamiseks peab ametiasutusel olema määrus,¹³⁴ mille on välja andnud pädev asutus¹³⁵ ja heaks kiitnud sõltumatu kohtuvolinik¹³⁶ (nn topeltkinnituse menetlus). Määruse väljaandmisel hinnatakse jätkuvalt selle vajalikkust ja proportsionaalsust¹³⁷.
- (85) Pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmist muudeti aga 2016. aasta uurimisvolituste seaduse teatud elemente 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seadusega, mis sai kuningliku heakskiidu 2024. aasta aprillis¹³⁸. Järgmistes lõikudes analüüsitakse neid muudatusi ja teisi asjakohaseid arengusuundi, kuivõrd need seostuvad tingimuste, piirangute ja kaitsemeetmetega, mida rakendatakse juhul, kui Ühendkuningriigi ametiasutused kasutavad eespool kirjeldatud konkreetseid uurimisvolitusi kriminaalõiguskaitse eesmärkidel, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 177–215. Nende Ühendkuningriigi õigusraamistiku elementide suhtes, mida eespool nimetatud seadusega ei muudetud või mida muud asjakohased arengusuunad ei ole mõjutanud, kehtib rakendusotsuses (EL) 2021/1772 esitatud analüüs.
- (86) Sideandmete suunatud kogumise ja säilitamise¹³⁹ suhtes on jäänud kehtima neile volitustele kohaldatavad tingimused ja kaitsemeetmed, nagu on hinnatud

¹³⁴ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse 2. osa 2. peatükis on sätestatud mõned olukorrad, kus pealtkuulamine võib toimuda ilma määrueta. Nende hulka kuuluvad pealtkuulamine saatja või vastuvõtja nõusolekul, pealtkuulamine halduslikel või nõuete täitmise tagamisega seotud eesmärkidel, pealtkuulamine teatavates asutustes (vanglad, psühhiaatriahaiglad ja sisserändajate kinnipidamiskeskused) ning pealtkuulamine kooskõlas asjakohase rahvusvahelise lepinguga.

¹³⁵ Enamikul juhtudel annab 2016. aasta uurimisvolituste seaduse alusel määruse välja valitsuskabineti minister, samas kui Šotimaa ministritel on õigus anda välja suunatud pealtkuulamise määruseid, vastastikuse abiga seotud lubasid ja määruseid suunatud sekkumiseks seadmete töösse juhul, kui pealtkuulata isik või ruumid ja seadmed, mille töösse sekkutakse, asuvad Šotimaal (vt 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvid 22 ja 103). Suunatud sekkumise korral seadmete töösse võib 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvis 106 nimetatud tingimustel anda määruse õiguskaitseasutuse ülem (nagu on kirjeldatud 2016. aasta uurimisvolituste seaduse 6. lisa 1. ja 2. osas).

¹³⁶ Kohtuvolinikud abistavad uurimisvolituste volinikku (*Investigatory Powers Commissioner*), kes on sõltumatu isik, kelle ülesanne on teha järelevalvet luureasutuste uurimisvolituste kasutamise üle.

¹³⁷ Vt eelkõige 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvid 19 ja 23.

¹³⁸ Kättesaadav aadressil <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2024/9/contents/2025-04-25>.

¹³⁹ Termin „sideandmed“ hõlmab vastuseid sidega seotud küsimustele „kes?“, „millal?“, „kust?“ ja „kuidas?“, kuid mitte sidevahendite kaudu edastatud teabe sisu, st seda, mida räägiti või kirjutati. Sideandmete hulka võivad kuuluda ka side aeg ja kestus, side algataja ja adressaadi telefoninumber või e-posti aadress ning mõnikord ka kasutatud sidevahendite asukoht (vt 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 261 lõige 5). Minister tohib 2016. aasta sideseaduse järgi nõuda

rakendusotsuses (EU) 2021/1772. 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduses on olemasolevate kaitsemeetmete selgitamiseks lisatud 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 11 (mille järgi on telekommunikatsioonioperaatorilt ebaseaduslikult sideandmete saamine süütegu) loetelu näidetest, mida „seaduslik luba“¹⁴⁰ selles sättes hõlmab. Lisaks on 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduses täpsemalt selgitatud 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvis 261 esitatud sideandmete määratlust, täpsustades selgelt, et abonendi andmed loetakse sideandmeteks¹⁴¹.

- (87) Sideandmete säilitamise teatiste¹⁴² väljaandmisele kohaldatakse jätkuvalt piiranguid ja kaitsemeetmeid, mida on kirjeldatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 208–209, eelkõige kehtib vajalikkuse ja proportsionaalsuse ning sõltumatu kohtuvoliniku heakskiidu nõue. Kuigi 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seadusega loodi võimalus nende teatiste kehtivust pikendada, kohalduvad pikendamisele samad vajalikkuse ja proportsionaalsuse ning kohtuvoliniku heakskiidu nõuded¹⁴³.
- (88) Sideandmete puhul on 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seadusega muudetud ka telekommunikatsioonioperaatori, st säilitamisteatise võimaliku adressaadi määratlust. See määratlus hõlmab nüüd iga isikut, kes „pakub või osutab telekommunikatsiooniteenust, mis i) asub (täielikult või osaliselt) Ühendkuningriigis või mida kontrollitakse Ühendkuningriigist ning ii) mida kasutavad teised isikud selleks, et pakkuda Ühendkuningriigis telekommunikatsiooniteenuseid“¹⁴⁴. Eriti oluline on see, et muudetud määratluse kohaselt eeldatakse alati tihedat seost Ühendkuningriigi turuga. Niisiis selgitatakse muudatusega, et 2016. aasta uurimisvolituste seadus hõlmab keeruka ülesehitusega suuri äriühinguid tervikuna, ilma et määratlust laiendataks telekommunikatsiooniteenuste pakkujatele, kelle pakutavad teenused ei ole mõeldud Ühendkuningriigis asuvatele isikutele. Seda kinnitavad ka 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse selgitavad märkused, mille kohaselt ei olnud selle muudatuse eesmärk 2016. aasta uurimisvolituste seaduses

telekommunikatsioonioperaatoritelt sideandmete säilitamist, et mitmesugused ametiasutused, sealhulgas õiguskaitse- ja luureasutused, saaksid neile kitsalt piiritletud tingimustel juurde pääseda. 2016. aasta uurimisvolituste seaduse 4. osaga on ette nähtud sideandmete säilitamine ning 3. osaga sideandmete suunatud kogumine. Seaduse 3. ja 4. osas on sätestatud ka nende volituste kasutamise konkreetsed piirangud ja ette nähtud konkreetsed kaitsemeetmed.

¹⁴⁰ Kui näiteks asjaomane isik saab asjaomase avaliku sektori asutuse seadusjärgset volitust kasutades sideandmeid või sideandmed saadakse kohtumääruse või muu kohtuliku loa alusel. 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 11 lõige 3A, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahvi 12 lõikega 3.

¹⁴¹ Paragrahvi 261 lõiked 5A ja 5B, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahvi 13 lõikega 3.

¹⁴² 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvidele 87–89 vastavate säilitamisteatiste väljaandmise eesmärk on tagada, et telekommunikatsioonioperaatorid säilitaksid kuni 12 kuud asjakohaseid sideandmeid, mis muidu kustutatakse, kui neid enam ärilistel eesmärkidel ei vajata. Säilitatavad andmed jäävad nõutava aja jooksul kättesaadavaks juhuks, kui ametiasutusel peaks hiljem olema vaja neid koguda 2016. aasta uurimisvolituste seaduse 3. osas sätestatud sideandmete suunatud kogumise loa alusel.

¹⁴³ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahv 94A, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahvi 20 lõikega 4.

¹⁴⁴ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 261 lõike 10 punkt c, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 19.

sätetatud asjaomaste volituste kohaldamisalasse kuuluvate äriühingute arvu suurendamine,¹⁴⁵ vaid selgitamine.

- (89) Samuti tehti 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seadusega mõned sihipärased muudatused määruste väljaandmise korda, sealhulgas suunatud pealtkuulamise ja seadmete töösse sekkumise osas, st seoses volitustega, mida saavad Ühendkuningriigis kasutada ka konkreetsete õiguskaitseasutused kuritegude tõkestamise ja tuvastamise eesmärkidel. Need muudatused on seotud vaid eriolukorraga, kus neid volitusi kasutatakse sellise isiku eraeluliste või sideandmete saamiseks, kes on asjakohase seadusandliku kogu liige¹⁴⁶. Kui suunatud pealtkuulamise ja seadmete töösse sekkumise määruse võib tavaliselt välja anda minister ja selle kinnitab kohtuvolinik (vt rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendused 186–196 ja 210–215), on uurimisvolituste seaduse paragrahvide 26 ja 111 järgi lisaks nõutud ka peaministri kinnitus, kui määrus tehakse parlamendi või muu asjakohase seadusandliku kogu liikme kohta (nn kolmikkinnituse menetlus). Praegu võib 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse kohaselt peaminister määrata viis ministrit, kellel on õigus teostada peaministri volitust kinnitada selliseid määruseid, tingimusel et kinnitust on vaja kiiresti ja peaminister ei saa seda anda tervislikel põhjustel või turvalise side puudumise tõttu. Oluline on see, et selliste määruste väljaandmise suhtes kohaldatakse jätkuvalt piiranguid ja kaitsemeetmeid, mida on kirjeldatud rakendusotsuses (EL) 2021/1772.

3.2.2. *Kogutud teabe edasine kasutamine*

- (90) Kui õiguskaitseasutus jagab teise asutusega andmeid muul eesmärgil kui see, milleks need algselt koguti (andmete edasisaatmine), siis kehtivad selle suhtes jätkuvalt tingimused, mida on analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 142–156.
- (91) Andmete Ühendkuningriigist Ameerika Ühendriikidesse edasisaatmise eriolukorra suhtes kehtib Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi valitsuse ning Ameerika Ühendriikide valitsuse vahel 2019. aastal sõlmitud ning 2022. aasta oktoobris jõustunud ja sellest alates kohaldatav leping, mis käsitleb juurdepääsu elektroonilistele andmetele raskete kuritegude vastu võitlemise eesmärgil (edaspidi „Ühendkuningriigi ja USA vaheline leping“)¹⁴⁷. Selle lepingu järgi võidakse ELis Ühendkuningriigis asuvatele teenuseosutajatele edastatavate andmete suhtes kohaldada korraldusi esitada tõendeid, mille on väljastanud USA pädevad õiguskaitseasutused ja mida kohaldatakse Ühendkuningriigis.
- (92) Oluline on see, et jätkuvalt kehtivad määruste väljaandmisele ja täitmisele kohaldatavad tingimused ja kaitsemeetmed, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjenduses 154. Täpsemalt kehtib lepingu alusel saadud andmetele samaväärne kaitse kui konkreetsetele kaitsemeetmetele, mis on sätestatud ELi ja USA

¹⁴⁵ 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse selgitavad märkused, punkt 359, kättesaadav aadressil https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2024/9/pdfs/ukpgaen_20240009_en.pdf.

¹⁴⁶ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvid 26 ja 111.

¹⁴⁷ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi valitsuse ning Ameerika Ühendriikide valitsuse vaheline leping juurdepääsu kohta elektroonilistele andmetele raskete kuritegude vastu võitlemiseks, kättesaadav aadressil https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/83696/9/CS_USA_6.2019_Agreement_between_the_United_Kingdom_and_the_USA_on_Access_to_Electronic_Data_for_the_Purpose_of_Counteracting_Serious_Crime.pdf.

vahelises raamlepingus¹⁴⁸ ja mis kõik on *mutatis mutandis* inkorporeeritud Ühendkuningriigi ja USA vahelisse lepingusse¹⁴⁹.

- (93) Pärast rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmist on Ühendkuningriik selgitanud, et ta täpsustas, sealhulgas asjakohaste osalistega Ühendkuningriigi ja USA vahelise lepingu rakendamise asjus suheldes, kuidas raamlepingus sisalduvaid õiguskaitsealaseks koostööks kavandatud erikaitsemeetmeid kohandatakse ja kohaldatakse, kui andmeid edastatakse Ühendkuningriigi ja USA vahelise lepingu alusel. Täpsemalt on Ühendkuningriik selgitanud, et raamlepingu sätteid, milles on nähtud ette asjaomase pädeva asutuse (mis Ühendkuningriigi teenuseosutaja ja USA õiguskaitseasutuse vahelise otsese koostöö korral puudub) roll, tõlgendatakse *mutatis mutandis* viitena vastava lepingupoole määratud asutusele (mis on määratletud Ühendkuningriigi ja USA vahelises lepingus)¹⁵⁰.
- (94) Näiteks on Ühendkuningriik selgitanud ELi ja USA raamlepingu artikli 10 kohase infoturbe intsidentidest teatamise kohta, mille korral on vaja teavitada andmeid esitavat pädevat asutust, et seda sätet kohaldatakse *mutatis mutandis*, mis tähendab, et teatama peab andmeid edastanud poole määratud asutusele.
- (95) Pädevalt asutuselt saadud loa kohta enne isikuandmete edasisaatmist raamlepingu artikli 7 kohaselt on Ühendkuningriik selgitanud, et seda sätet kohaldatakse *mutatis mutandis*, mis tähendab, et andmeid edastanud poole määratud asutus peab andma andmete edasisaatmiseks loa.
- (96) Seoses raamlepingu artiklis 8 sätestatud andmete kvaliteedi ja tervikluse säilitamise kohustustega muudaks selle sätte *mutatis mutandis* tõlgendamine andmete kvaliteedi ja terviklusega seostuvate probleemide korral andmeid vastuvõtva poole määratud asutuse andmete esitajaga tehtava koostöö eest vastutavaks.
- (97) Kohtusse pöördumise õiguse kohta on Ühendkuningriik rõhutanud, et Ühendkuningriigi ja USA vahelise lepingu alusel andmete edastamise korral osaleb selles alati kummagi poole määratud asutus. Kui USA saab Ühendkuningriigis asuvalt teenuseosutajatelt andmeid, on määratud asutus Ameerika Ühendriikide justiitsministeerium. Ühendkuningriigi tõlgenduse kohaselt osaleb seega justiitsministeerium iga Ühendkuningriigi ja USA vahelise lepingu alusel esitatud taotluse lahendamises föderaalasutusena, kes on määratud USA õiguskaitseseaduse (*Judicial Redress Act*) alusel, ja raamlepingu artikli 19 alusel saab seega kohtusse nõude esitada justiitsministeeriumi vastu. Lisaks on Ühendkuningriik kinnitanud komisjoni teenistustele, et õiguskaitseseadus ei ole õiguskaitse saamiseks ainus mehhanism. Olenevalt olukorrast ja iga juhtumi asjaoludest on muude USA seadustega ette nähtud ka teisi kohtumenetluse teel õiguskaitse saamise võimalusi.

3.2.3. Järelevalve ja õiguskaitse

- (98) Tuginedes volitustele, mida pädevad asutused kasutavad õiguskaitse eesmärkidel isikuandmete töötlemisel (kas 2018. aasta andmekaitseseaduse või 2016. aasta uurimisvolituste seaduse alusel), tagavad eri asutused jätkuvalt järelevalve nende

¹⁴⁸ Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vaheline süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmisega seotud isikuandmete kaitse kokkulepe (ELT L 336, 10.12.2016, lk 3–13), kättesaadav aadressil [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:22016A1210\(01\)&from=ET](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:22016A1210(01)&from=ET).

¹⁴⁹ Lepingu artikli 9 lõige 1.

¹⁵⁰ Ühendkuningriigi ja USA vahelise lepingu artikli 1 lõike 8 kohaselt tähendab „määratud asutus“ valitsusasutust, kelle Ühendkuningriigis määrab siseminister ja USAs justiitsminister.

volituste kasutamise üle, nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 158–174, ja õiguskaitsemehhanismid on 2018. aasta andmekaitseaduse 3. osa, 2016. aasta uurimisvolituste seaduse ja 1998. aasta inimõiguste seadusega jätkuvalt tagatud, nagu on analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 250–269.

- (99) 2018. aasta andmekaitseaduse 3. osa täitmise üle tehtava järelevalvega seoses on teabekomisjoni ülesandeid ja volitusi analüüsitud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 158–160 ja 162, arvestades käesoleva otsuste punktides 2.3.1 ja 2.3.2 kirjeldatud muudatusi, mis tehti andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega.
- (100) Alates rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmisest on teabevollinik lahendanud arvukalt kaebusi, mis on seotud eespool nimetatud volituste kasutamisega,¹⁵¹ viinud ellu mitu uurimist ja võtnud täitemeetmeid seoses andmete töötlemisega õiguskaitseasutustes. Ajavahemikus 2021–2025 viis teabevollinik läbi uurimisi ja tegi noomitusi eri politseiorganitele selle eest, et nad ei täitnud neile pandud andmekaitsekohustusi näiteks siis, kui nad vastasid andmetega tutvumise taotlustele, kehtestasid turvameetmeid videovalveandmetele, käitlesid tundlikke karistusregistri andmeid, koondasid isikute andmeid või avalikustasid isikuandmeid kolmandatele isikutele¹⁵². Teabevollinik andis välja ka suuniseid, arvamusi ja juhiseid, mis käsitlesid näiteks õigust tutvuda isikuandmetega või seda, kuidas menetleda 2018. aasta andmekaitseaduse 3. osa tähenduses selgelt põhjendamatuid või ülemääraseid taotlusi¹⁵³.
- (101) Seoses uurimisvolituste kasutamisega 2016. aasta uurimisvolituste seaduse alusel tagab sõltumatu ja kohtuliku järelevalve endiselt uurimisvolituste volinik, keda abistavad kohtuvolinikud, kusjuures uurimisvolituste volinikku ja kohtuvolinikke koos nimetatakse kohtuvolinikeks¹⁵⁴. Selles valdkonnas on 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seadusega tehtud vaid väiksemaid sihipäraseid muudatusi, mis ei mõjuta kohtuvolinike sõltumatust, ülesandeid ega volitusi, vaid on suunatud olemasoleva järelevalvekorra tegeliku toimimise tugevdamisele eelkõige uurimisvolituste asevoliniku lisamise abil, kellele uurimisvolituste volinik saab delegeerida erivolitusi, kui ta ei saa oma kohustusi täita või ei ole selleks kättesaadav. Asevolinik peab olema kohtuvolinik ja asevoliniku määrab uurimisvolituste volinik¹⁵⁵.

3.3. Asjakohased arengusuunad seoses juurdepääsuga andmetele ja andmete kasutamisega Ühendkuningriigi avaliku sektori asutuste poolt riigi julgeoleku eesmärkidel

- (102) Seoses uurimisvolituste teostamisega riigi julgeoleku eesmärgil pakub 2016. aasta uurimisvolituste seadus jätkuvalt õigusraamistikku nende volituste kasutamiseks.

¹⁵¹ Näiteks aastatel 2023–2024 sai teabevollinik 1 890 taotlust, mis esitati isikuandmete kaitse üldmääruse ja/või 2018. aasta andmekaitseaduse alusel organisatsioonide kohta, kes liigituvad allsektoritesse „politseiasutus“, „politseijõud“ ja „politseiülemad“. Vt ka teabevoliniku 2023.–2024. aasta aruanne ja finantsaruanded, mis on kättesaadavad aadressil <https://ico.org.uk/media2/migrated/4030348/annual-report-2023-24.pdf>.

¹⁵² Lisateave on kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/action-weve-taken/enforcement/?ensector=criminal-justice>.

¹⁵³ Kättesaadav aadressil <https://ico.org.uk/for-organisations/law-enforcement/the-right-of-access-part-3-of-the-dpa-2018/> ja <https://ico.org.uk/for-organisations/law-enforcement/guide-to-le-processing/individual-rights/manifestly-unfounded-and-excessive-requests/>.

¹⁵⁴ Vt rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendus 250.

¹⁵⁵ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahv 227, mis lisati uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 7.

Lisaks muudatustele, mis on seotud suunatud uurimisvolitustega, millele konkreetsetel tingimustel saavad tugineda ka teatavad õiguskaitseasutused, nagu on kirjeldatud käesoleva otsuse põhjendustes 77–85, on 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seadusega muudetud ka üht 2016. aasta uurimisvolituste seaduses sätestatud volitust, mida saab laialdaselt kasutada.

- (103) Täpsemalt on 2024. aasta uurimisvolituste seadusega lisatud 2016. aasta uurimisvolituste seaduse uude osasse 7A suurte isikuandmete kogumite konkreetse alamrühma säilitamise ja läbivaatamise erikord, st kord, mis puudutab andmekogumeid,¹⁵⁶ mille korral isikud, kelle isikuandmeid see kogum sisaldab, ei saa eeldada või saavad vaid vähesel määral mõistlikult eeldada oma andmete privaatsust¹⁵⁷. Selle, kas suur isikuandmete kogum kuulub selle konkreetse kogumite alamrühma hulka, teeb kindlaks luureteenistuse juht, võttes arvesse kõiki asjaolusid, eelkõige aga järgmist: i) andmete laad; ii) mil määral on isikud oma andmeid avalikustanud või andnud nõusoleku nende avalikustamiseks; iii) kui andmed on avaldatud, siis mil määral on need avaldatud pärast redigeerimist või isiku poolt, kes toimib kutsestandardite järgi; iv) kui andmed on avaldatud või muul moel üldkasutatavad, siis mil määral on need laialdaselt tuntud; v) mil määral on andmeid juba üldsusele kättesaadaval viisil kasutatud¹⁵⁸.
- (104) Oluline on see, et selliste suurte isikuandmete kogumite puhul, mis ei kuulu sellesse kategooriasse, st kus on tundlikumad andmed, mille puhul võib seega mõistlikult eeldada nende privaatsust, kehtib jätkuvalt säilitamise ja läbivaatamise kord, mida on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 239 ja 240, täpsemalt nõue, et määruse vajalikkuse kinnitab esmalt minister ja siis kohtuvolinik, võttes arvesse meetme vajalikkuse ja proportsionaalsuse nõuet, nagu on sätestatud 2016. aasta uurimisvolituste seaduse 7. osas¹⁵⁹.
- (105) 2016. aasta uurimisvolituste seaduse osas 7A on ette nähtud kahte liiki load: individuaalne luba ja kategooriapõhine luba. Iga osa 7A alusel kogutud suure isikuandmete kogumi puhul tuleb selle säilitamiseks või säilitamiseks ja läbivaatamiseks saada üks neist lubadest. Mõlemad load eeldavad põhimõtteliselt¹⁶⁰ luureteenistuse juhi (või tema nimel tegutseva isiku) luba ja sõltumatu kohtuvoliniku

¹⁵⁶ Suurte isikuandmete kogumite määrustega, mis antakse välja 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 200 alusel, antakse luureasutustele õigus säilitada ja läbi vaadata andmekogusid, mis sisaldavad paljude isikute isikuandmeid ja on sellised, et oma ülesandeid täitev luureteenistus ei huvitu või tõenäoliselt ei huvitu enamikust neist isikutest, ning luureteenistus säilitab neid andmeid elektrooniliselt ja analüüsib neid oma seadusjärgsete ülesannete täitmisel; vt ka 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahv 199.

¹⁵⁷ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226A lõige 1, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2.

¹⁵⁸ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226A lõige 3, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2.

¹⁵⁹ 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seadusega on muudetud 2016. aasta andmekaitse seaduse paragrahvi 213 nii, et nüüd kaotab suurte isikuandmete kogumite kohta antud määrus kehtivuse, kui selle väljaandmisest on möödunud 12 kuud. Varem pidi määrust pikendama iga 6 kuu tagant. Vt 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahv 3.

¹⁶⁰ Individuaalse loa võib ilma eelneva kohtuliku heakskiiduta anda ainult juhul, kui i) individuaalset luba andev isik leiab, et kõnealune suur andmekogum kuulub olemasoleva kategooriapõhise loa alla, või ii) kui tegu on kiireloomulise juhtumiga – vt 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226B lõige 6. Viimasel juhul peab kiireloomulise individuaalse loa vaatama läbi kohtuvolinik kolme tööpäeva jooksul alates loa väljastamise päevast – vt 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahv 226BC.

heakskiitu¹⁶¹. Individaalse loa annab luureteenistuse juht 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226B lõikes 4 sätestatud tingimustel ja eeldusel, et kohtuvolinikud on selle eelnevalt heaks kiitnud. Kohtuvolinik peab vaatama läbi loa andnud isiku järeldused selle kohta, kas loos kirjeldatud suure isikuandmete kogumi suhtes kehtib paragrahv 226A, s.o nõue, et andmete privaatsust ei saa või saab ainult vähesel määral mõistlikult eeldada¹⁶².

- (106) Kategooriapõhise loa antakse luba loos kirjeldatud suurte isikuandmete kogumite säilitamiseks või säilitamiseks ja läbivaatamiseks.
- (107) Kategooriapõhise loa andmise otsuse teeb luureteenistuse juht, kui ta leiab et mis tahes selle kategooria andmekogumi puhul kehtib paragrahv 226A ja kui loa andmise otsuse kiidab heaks sõltumatu kohtuvolinik¹⁶³. Kohtuvolinik peab üle vaatama, kas loos kirjeldatud andmekogumite kategooriasse kuuluva andmekogumi suhtes kohaldatakse paragrahvi 226 (st andmete privaatsust ei saa või saab ainult vähesel määral mõistlikult eeldada)¹⁶⁴.
- (108) Individaalse või kategooriapõhise loa andmise otsust kinnitades peab kohtuvolinik eelkõige „rakendama samu põhimõtteid, mida kohaldaks kohus kohtuliku läbivaatamise ajal“,¹⁶⁵ ja kaaluma neid küsimusi piisava hoolikusega, tagamaks, et kohtuvolinik täidab kohustusi, mis on sätestatud 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvis 2 (eraelu puutumatuses seotud üldised kohustused)¹⁶⁶. Lisaks kehtib loa andmisel range järelkontroll eelkõige igal aastal ministrile ning parlamendi luure- ja julgeolekukomisjonile esitatavate aastaaruannete¹⁶⁷ ja uurimisvolituste voliniku büroo korrapärase kontrollimise¹⁶⁸ kaudu.
- (109) Seoses asjakohaste arengusuundadega järelevalve alal on uurimisvolituste voliniku büroo avaldanud 2021., 2022. ja 2023. aasta kohta aruanded, mis sisaldavad üksikasjalikku statistikat ja teavet selle kohta, kuidas Ühendkuningriigi luure- ja õiguskaitseasutused on kasutanud uurimisvolitusi¹⁶⁹. Aruannetes on kirjeldatud ka büroo auditeid ja uurimisi ning nende tulemusi, mis kinnitavad, et uurimisvolituste

¹⁶¹ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226B lõige 1, mis lisati uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2.

¹⁶² 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226BB lõike 1 punkt a, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2.

¹⁶³ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahv 226BA, mis lisati uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2.

¹⁶⁴ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226BB lõike 1 punkt b, mis lisati uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2.

¹⁶⁵ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226BB lõike 2 punkt a, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2.

¹⁶⁶ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvi 226BB lõike 2 punkt b, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2. Kooskõlas nende 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahvis 2 sätestatud eraelu puutumatuses seotud üldiste kohustustega peab uurimisvolituste seaduse alusel tegutsev ametiasutus võtma arvesse seda, a) kas määruuse, loa või teatega taotletavat eesmärki on mõistlikult võimalik saavutada muude, vähem sekkuvate vahenditega, b) kas määruuse, loa või teate alusel teabe saamise suhtes kohaldatava kaitse tase on kõrgem selle teabe erilise tundlikkuse tõttu, c) avalikku huvi telekommunikatsioonisüsteemide ja postiteenuste usaldusväärsuse ja turvalisuse vastu ning d) muid eraelu puutumatuses seotud aspekte.

¹⁶⁷ 2016. aasta uurimisvolituste seaduse paragrahv 226DA ja paragrahv 226DB, mis lisati 2024. aasta uurimisvolituste (muutmise) seaduse paragrahviga 2.

¹⁶⁸ Vt uurimisvoliniku 2023. aasta aruanne, kättesaadav aadressil https://ipco-wpmedia-prod-s3.s3.eu-west-2.amazonaws.com/E03270100-HC_603-IPCO-Annual-Report-2023-Web_Accessible.pdf, lk 3.

¹⁶⁹ Aastaaruanded on kättesaadavad järgmisel aadressil: <https://www.ipco.org.uk/publications/annual-reports/>.

volinik tagab jätkuvalt oma äärmiselt olulise järelevalvekohustuse täitmist Ühendkuningriigi uurimisvolituste korra kohaselt. Näiteks kontrollis ta 2023. aastal vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhjendusi, mida valitsusside peakorter oli esitanud laialdase pealtkuulamise kasutamise kohta (nagu on hinnatud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 põhjendustes 218–225), ja järeldas, et enamikul juhtudel olid taotluste põhjendused veenvalt sõnastatud, kuigi mõnel juhul ei olnud proportsionaalsus selgelt väljendatud. Neid tulemusi arutati valitsusside peakorteri vastavuskontrolli osakonnaga, kes kohustus tellima selle probleemi lahendamiseks asutusesisese teadlikkuse suurendamise lisakoolituse¹⁷⁰.

- (110) Lisaks avaldas uurimisvolituste kohus (*Investigatory Powers Tribunal*) avaliku aruande oma tegevuse ja kohtupraktika kohta aastatel 2021–2023¹⁷¹. See aruanne näitab, et kohtuni jõudnud juhtumite arv on alates 2017. aastast enam kui kahekordistunud ning 2023. aastal laekus kohtule üle 400 juhtumi¹⁷². Enamik kaebusi puudutasid õiguskaitseasutusi ja nende järel kohe luure- ja julgeolekuasutused¹⁷³. 2022. ja 2023. aastal tegi kohus enne 2021. aastat laekunud asjades otsused, milles ta leidis, et Ühendkuningriigi avaliku sektori asutused, täpsemalt Šotimaa politsei,¹⁷⁴ Manchesteri linnapiirkonna politsei,¹⁷⁵ Surrey politsei,¹⁷⁶ MI5 ja siseminister¹⁷⁷ olid tegutsenud ebaseaduslikult. Mis puutub õiguskaitsevahenditesse, siis andis uurimisvolituste kohus muu hulgas käsu hävitada mis tahes ebaseaduslikult saadud materjal ning mõistis ühel juhul tuvastatud rikkumiste hüvitamiseks välja ka 12 000 naelsterlingit. Niisiis kinnitab aastaaruanne, et uurimisvolituste kohus täidab tulemuslikult oma olulist rolli, mis tal on kriminaalõiguskaitse ja riigi julgeoleku eesmärgil isikuandmetele juurdepääsu puhul järelevalve ja õiguskaitse tagamisel.
- (111) Lisaks on aruandes toodud esile olulised sündmused, nagu Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus, milles kohus leidis, et üksikisikud kõikjal maailmas võivad esitada uurimisvolituste kohtule kaebuse Ühendkuningriigi laialdase pealtkuulamise korra kohta, kui kõnealune toiming leidis aset Ühendkuningriigis ja selle tegi Ühendkuningriigi avaliku sektori asutus¹⁷⁸.

4. KOKKUVÕTE

- (112) Komisjon leiab, et Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmäärus ja 2018. aasta andmekaitseseadus, mida on muudetud andmete (kasutamise ja neile juurdepääsu) seadusega, tagavad jätkuvalt Euroopa Liidust edastavate isikuandmete kaitsetaseme, mis on sisuliselt samaväärne määruse (EL) 2016/679 kohaselt tagatud kaitsetasemega.

¹⁷⁰ Vt 2023. aasta aruande punktid 6.39–6.43, kättesaadav aadressil https://ipco-wpmedia-prod-s3.s3.eu-west-2.amazonaws.com/E03270100-HC_603-IPCO-Annual-Report-2023-Web_Accessible.pdf.

¹⁷¹ Uurimisvolituste kohtu 2021.–2023. aasta aruanne, kättesaadav aadressil <https://investigatorypowertribunal.org.uk/wp-content/uploads/2024/11/Investigatory-Powers-Tribunal-Report-2024.pdf>.

¹⁷² Uurimisvolituste kohtu 2021.–2023. aasta aruanne, lk 5.

¹⁷³ Uurimisvolituste kohtu 2021.–2023. aasta aruanne, lk 12.

¹⁷⁴ Wilson vs. Police Scotland [2022] UKIPTrib 5.

¹⁷⁵ Pendlebury vs. Greater Manchester Police [2023] UKIPTrib 2.

¹⁷⁶ Hill vs. Metropolitan Police Service & Independent Office For Police Conduct [2022] UKIPTrib 6.

¹⁷⁷ Liberty & Privacy International vs. Security Service and Secretary of State for the Home Department [2023] UKIPTrib 1.

¹⁷⁸ Wieder and Guarnieri vs. UK, [2023] ECHR 668, vt ka uurimisvolituste kohtu aruanne 2021.–2023. aasta aruanne, lk 6.

- (113) Lisaks leiab komisjon, et Ühendkuningriigi õiguses ette nähtud järelevalvemehhanismid ja õiguskaitse võimalused tervikuna võimaldavad praktikas tuvastada rikkumisi ja nende eest karistada ning pakuvad andmesubjektile õiguskaitsevahendeid temaga seotud isikuandmetele juurdepääsu saamiseks ning vajaduse korral nende parandamiseks või kustutamiseks.
- (114) Peale selle leiab komisjon Ühendkuningriigi õigussüsteemi kohta kättesaadava teabe põhjal, et selliste üksikisikute põhiõiguste riivamine, kelle isikuandmeid edastavad Euroopa Liidust Ühendkuningriiki Ühendkuningriigi avaliku sektori asutused avaliku huviga seotud eesmärkidel, eelkõige õiguskaitse ja riigi julgeoleku eesmärkidel, piirdub jätkuvalt sellega, mis on rangelt vajalik kõnealuse õiguspärase eesmärgi täitmiseks, ning et selliste riivete vastu on olemas tõhus õiguskaitse.
- (115) Seetõttu tuleks käesoleva otsuse järelduste põhjal otsustada, et Ühendkuningriik tagab jätkuvalt piisava kaitsetaseme määruse (EL) 2016/679 artikli 45 tähenduses, mida tõlgendatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat silmas pidades.
- (116) See järeldus põhineb nii Ühendkuningriigi asjakohasel riiklikul korral, mida on alates rakendusotsuse (EL) 2021/1772 vastuvõtmisest edasi arendatud, kui ka riigi rahvusvahelistel kohustustel, eelkõige Ühendkuningriigi jätkuval Euroopa inimõiguste konventsiooni järgimisel ja Euroopa Inimõiguste Kohtu jurisdiktsioonile allumisel. Seega on selliste rahvusvaheliste kohustuste järjepidev täitmine käesoleva otsuse aluseks oleva hindamise eriti tähtis element.

5. KÄESOLEVA OTSUSE MÕJU JA ANDMEKAITSEASUTUSTE TEGEVUS

- (117) Liikmesriigid ja nende organid peavad võtma liidu institutsioonide aktide järgimiseks vajalikud meetmed, sest selliste aktide õiguspärasust eeldatakse ja need tekitavad seega õiguslikke tagajärgi seni, kuni need ei ole aegunud, neid ei ole tagasi võetud, tühistamishagi menetlemise tulemusena tühistatud ega eelotsusemenetluse tulemusel või õigusvastasuse väite alusel kehtetuks tunnistatud.
- (118) Seega on määruse (EL) 2016/679 artikli 45 lõike 3 alusel komisjoni vastu võetud otsus kaitse piisavuse kohta siduv kõikidele liikmesriikide organitele, kes on selle otsuse adressaadiks, sealhulgas nende sõltumatutele järelevalveasutustele. Käesoleva otsusega muudetud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 kohaldamise ajal võib edastada andmeid liidus asuvalt vastutavalt või volitatud töötlejalt Ühendkuningriigis asuvatele vastutavatele või volitatud töötlejatele ilma, et oleks vaja taotleda lisa luba.
- (119) Olgu meenutatud, et vastavalt määruse (EL) 2016/679 artikli 58 lõikele 5 ja nagu Euroopa Kohus on selgitanud Schrems I kohtuotsuses,¹⁷⁹ peab samas olema liikmesriigi õigusega juhuks, kui riiklik andmekaitseasutus kahtleb (sh laekunud kaebuse põhjal) komisjoni tehtud kaitse piisavuse otsuse kooskõlas üksikisiku põhiõigustega eraelu puutumatusele ja andmekaitsele, ette nähtud õiguskaitsevahend, mis võimaldab tal edastada need vastuväited riigisisesele kohtule, kellelt võidakse nõuda asja kohta Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamist¹⁸⁰.

¹⁷⁹ Kohtuotsus Schrems I, punkt 65.

¹⁸⁰ Kohtuotsus Schrems I, punkt 65: „Sellega seoses on liikmesriigi seadusandja kohustatud ette nägema õiguskaitsevahendid, mis võimaldavad järelevalveasutusel esitada siseriiklikes kohtutes väiteid, mida ta peab põhjendatuks, selleks et kohtud juhul, kui neil on komisjoni otsuse kehtivuse suhtes samasugused kahtlused, esitaksid eelotsusetaotluse kõnealuse otsuse kehtivuse analüüsimiseks“.

6. SEIRE

- (120) Määruse (EL) 2016/679 artikli 45 lõike 4 kohaselt jälgib komisjon pidevalt asjakohaseid arengusuundi Ühendkuningriigis, et hinnata, kas see tagab endiselt sisuliselt vastava kaitsetaseme. Selline jälgimine on eriti oluline seetõttu, et Ühendkuningriik kohaldab ja jõustab muudetud andmekaitsekorda. Lisaks on Ühendkuningriigi muudetud andmekaitseraamistikuga antud ministrile volitused seda raamistikku teistest õigusaktidega veelgi täpsustada. Siinkohal tuleks pöörata erilist tähelepanu sellistele lisatäpsustustele, samuti isikuandmete kolmandatele riikidele edastamist käsitlevate Ühendkuningriigi muudetud normide praktilisele kohaldamisele, üksikisikute õiguste teostamise tulemuslikkusele, sealhulgas kõigile asjakohastele arengusuundadele õiguses ja praktikas, mis puudutavad selliste õiguste suhtes hiljuti kehtestatud erandeid või piiranguid; ümberkorraldatud teabevolniku büroo toimimisele, sealhulgas seoses kaebuste käsitlemise ja parandusvolituste rakendamisega, ning valitsuse juurdepääsu käsitlevate piirangute ja kaitsemeetmete järgimisele, eelkõige seoses 2016. aasta uurimisvolituste seaduse uue osaga 7A. Jälgimisel peaks komisjon võtma muu hulgas arvesse kohtupraktika suundumusi ning teabevolniku büroo ja teiste sõltumatute asutuste järelevalve tulemusel kogutud andmeid.
- (121) Jälgimise hõlbustamiseks peaksid Ühendkuningriigi ametiasutused komisjoni viivitamata teavitama igast Ühendkuningriigi õiguskorra sisulisest muudatusest, mis mõjutab käesoleva otsusega muudetud rakendusotsuses (EL) 2021/1772 käsitletavat õigusraamistikku, samuti kõigist muudatustest isikuandmete töötlemise tavades, mida on käesoleva otsusega muudetud rakendusotsuses (EL) 2021/1772 hinnatud: nii neis, mis puudutavad isikuandmete töötlemist vastutavate ja volitatud töötlejate poolt Ühendkuningriigi isikuandmete kaitse üldmääruse alusel, kui ka neis, mis puudutavad piiranguid ja kaitsemeetmeid, mida kohaldatakse avaliku sektori asutuste juurdepääsul isikuandmetele. See peaks hõlmama ka muutusi põhjenduses 120 nimetatud elementides.
- (122) Selleks et komisjonil oleks võimalik tulemuslikult täita oma järelevalvefunktsiooni, peaksid liikmesriigid teavitama komisjoni kõikidest asjakohastest meetmetest, mida riiklikud andmekaitseasutused võtavad, eelkõige seoses ELi andmesubjektide päringute või kaebustega, mis puudutavad isikuandmete edastamist liidust Ühendkuningriigis asuvatele vastutavatele või volitatud töötlejatele. Komisjoni tuleks teavitada ka võimalikest märkidest, et kuritegude ennetamise, uurimise, avastamise või nende eest süüdimõistmise või riigi julgeoleku eest vastutavate Ühendkuningriigi avaliku sektori asutuste tegevus, samuti järelevalveasutuste tegevus ei taga nõutavat kaitsetaset.
- (123) Kui kättesaadavast teabest, eriti käesoleva otsusega muudetud rakendusotsuse (EL) 2021/1772 järelevalvest tulenevast või Ühendkuningriigi või liikmesriikide ametiasutuste esitatud teabest ilmneb, et Ühendkuningriigi pakutav kaitsetase ei pruugi enam olla piisav, peaks komisjon sellest kohe teavitama Ühendkuningriigi pädevaid asutusi ning nõudma asjakohaste meetmete võtmist kindlaksmääratud tähtaja jooksul, mis ei või olla pikem kui kolm kuud. Vajaduse korral võib seda tähtaega pikendada kindlaksmääratud tähtaja võrra, võttes arvesse tõstatatud küsimuse ja/või võetavate meetmete laadi. Näiteks algatataks selline menetlus juhul, kui andmete edasisaatmisel, ka siis, kui seda tehakse ministri vastuvõetud uute kaitse piisavuse määruste või Ühendkuningriigi sõlmitud rahvusvaheliste lepingute alusel, ei järgitaks enam kaitsemeetmeid, millega tagatakse kaitse jätkuvus määruse (EL) 2016/679 artikli 44 tähenduses.

- (124) Kui Ühendkuningriigi pädevad asutused ei ole kindlaksmääratud tähtaja jooksul neid meetmeid võtnud või muul viisil rahuldavalt tõendanud, et käesolev otsus põhineb endiselt piisaval kaitsetasemel, algatab komisjon määruse (EL) 2016/679 artikli 93 lõikes 2 osutatud menetluse käesoleva otsuse osaliseks või täielikuks peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks.
- (125) Teise võimalusena algatab komisjon menetluse käesoleva otsuse muutmiseks, et eelkõige kehtestada andmete edastamiseks lisatingimused või piirata kaitse piisavuse otsuse kohaldamisala selliselt, et selle alla kuuluks üksnes andmeedastus, mille puhul on kaitse piisav tase jätkuvalt tagatud.
- (126) Nõuetekohaselt põhjendatud, tungivalt vajalikul ja kiireloomulisel juhul kasutab komisjon võimalust võtta kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 93 lõikes 3 osutatud menetlusega vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid, millega otsus peatatakse või tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

7. KÄESOLEVA OTSUSE KOHALDAMISE LÄBIVAATAMINE, KESTUS JA PIKENDAMINE

- (127) Kohaldades määruse (EL) 2016/679 artikli 45 lõiget 3 ja pidades silmas asjaolu, et Ühendkuningriigi õiguskorrast tulenev kaitsetase võib muutuda, peaks komisjon pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist korrapäraselt kontrollima, kas järeldused Ühendkuningriigi tagatava kaitse piisava taseme kohta on endiselt faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud, võttes arvesse määruse (EL) 2016/679 artikli 45 lõikes 2 loetletud elemente. Sellised hindamised peaksid toimuma vähemalt iga nelja aasta tagant ja need peaksid hõlmama kõiki käesoleva otsuse toimimise aspekte, sealhulgas asjaomaste järelevalve- ja täitmise tagamise mehhanismide toimimist.
- (128) Läbivaatamiseks peaks komisjon kohtuma Ühendkuningriigi ametiasutuste, sealhulgas teabekomisjoni asjakohaste esindajatega. Sellel kohtumisel peaks olema lubatud osaleda ka Euroopa Andmekaitsekoostöö liikmete esindajatel. Läbivaatamise raames peaks komisjon laskma Ühendkuningriigil esitada põhjalikku teavet kõigi kaitse piisavuse järelduse seisukohast oluliste aspektide kohta. Samuti peaks komisjon küsima selgitusi käesoleva otsuse seisukohast olulise teabe kohta, mille ta on saanud näiteks Euroopa Andmekaitsekoostöökogult, konkreetsetelt andmekaitseasutustelt, kodanikuühiskonna rühmadelt, avalikest aruannetest, meediakajastustest või muudest kättesaadavatest teabeallikatest.
- (129) Läbivaatamise alusel peaks komisjon koostama avaliku aruande, mis esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (130) Komisjon peab võtma ka arvesse seda, et andmekaitseraamistik, mida on hinnatud selles otsuses ja rakendusotsuses (EL) 2021/1772, võib edasi areneda.
- (131) Seepärast on asjakohane sätestada, et käesoleva otsuse kohaldamise periood on kuus aastat alates selle jõustumisest.
- (132) Kui eelkõige käesoleva otsuse järelevalvest tulenev teave näitab, et Ühendkuningriigis tagatud kaitse taseme piisavusega seotud tähelepanekud on endiselt faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud, peaks komisjon hiljemalt kuus kuud enne käesoleva otsuse kohaldamise lõppu algatama käesoleva otsuse muutmise menetluse, et pikendada selle kohaldamisega põhimõtteliselt veel nelja aasta võrra. Käesolevat otsust muutvad rakendusaktid võetakse vastu määruse (EL) 2016/679 artikli 93 lõikes 2 osutatud korras.

8. LÕPPMÄRKUSED

(133) Euroopa Andmekaitsekoogu avaldas oma arvamuse,¹⁸¹ mida on käesoleva otsuse koostamisel arvesse võetud.

(134) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 93 kohaselt loodud komitee arvamusega.

(135) Seepärast tuleks rakendusotsust (EL) 2021/1772 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsuse (EL) 2021/1772 artikli 1 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 2

Rakendusotsuse (EL) 2021/1772 artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4

Käesolev otsus kehtib kuni 27. detsembrini 2031, kui selle kehtivust ei pikendata määruse (EL) 2016/679 artikli 93 lõikes 2 osutatud korras.“

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 19.12.2025

Komisjoni nimel
Michael McGRATH
komisjoni liige

¹⁸¹ Arvamus 26/2025 Euroopa Komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, mis põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivil (EL) 2016/679 ning käsitleb isikuandmete piisavat kaitset Ühendkuningriigis; kättesaadav aadressil https://www.edpb.europa.eu/system/files/2025-10/edpb_opinion_202526_united_kingdom_adequacy_gdpr_en.pdf.